

I.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság
2.P.20.964/2010/3. szám

(A beadványokban erre a számra kell hivatkozni)

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A bíróság Dr. Danka János (4400 Nyíregyháza Kossuth tér 7. II/2.) ügyvéd által képviselt felperesnek - Dr. Kardos László (4400 Nyíregyháza Nyírfu u. 6.) ügyvéd által képviselt alperes ellen 7.381.275,-Ft kár és járulékai megfizetése iránti indított perében a Legfelsőbb Bíróság Mpk.II.10.083/2010/1. számú kijelölő végzése folytán meghozta és nyilvánosan kihirdette az

Í T É L E T E T

Az alperes köteles megfizetni a felperesnek 15 napon belül 6.372.600,- (hatmillió háromszázhetvenkettő-ezer hatszáz) forint összeget, és ennek 2002. január 1. napjától évi 11 %, 2005. január 1. napjától évi 9,5 %, 2005. július 1. napjától évi 7 %, 2006. január 1-től évi 6 %, 2006. július 1-től évi 6,25 %, 2007. január 1-től évi 8 %, 2007. július 1-től évi 7,75 %, 2008. január 1. napjától évi 7,50 %, 2008. július 1. napjától évi 8,5 %, 2009. január 1. napjától évi 10,00 %, 2009. július 1. napjától évi 9,5 %, 2010. január 1. napjától évi 6,25 % mértékű, a kifizetésig esedékes késedelmi kamatát.

A bíróság a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasítja.

Az alperes köteles megfizetni a felperesnek 15 napon belül 463.000,- (négy százhatvanháromezer) Ft előlegezett szakértői költséget, mint perköltséget. Ezt meghaladóan a felek perköltségeiket maguk viselik.

A meg nem fizetett kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye. A fellebbezés határideje a határozat kézbesítésétől számított tizenöt nap. A fellebbezést a Debreceni Ítéltáblához címezve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróságnál kell írásban 4 példányban benyújtani.

A Debreceni Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselet kötelező. A Debreceni Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik; csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos; a fellebbezés csak

az ítélet indokolása ellen irányul. A felsorolt esetekben a felek tárgyalás tartását kérhetik, illetve a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kérhető.

I n d o k o l á s

A bíróság a felperes kereseti kérelme, az alperes ellenkérelme, a felek perbeli előadásai, az általuk csatolt iratok, Nyíregyházi Városi Bíróság előtt B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőper iratai, Sz.J.Sz.T. véleménye alapján a következő tényállást állapította meg.

Az alperes 1999. június 1. napjától - 2001. december 31. napjáig állt munkavégzésre irányuló polgári jogviszonyban a felperessel.

A felperes különböző gazdasági társaságoknak bér, munkaügyi, főkönyvi, számlázó, pénzügyi illetve készletnyilvántartó programokat értékesített rendszerkövetéssel. Az alperes ezen programok programkövetését illetve karbantartását látta el.

Az - üzletvezetésre jogosult beltág - alperes 2001. december 18. napján létrehozta a Cg.xyz cégjegyzékszámú NyS.Sz.Bt-t (4400 Nyíregyháza Ószőlő u 107. 2. em. 16.), amelynek tevékenységi köre szoftverkészítés, tanácsadás illetve más számítástechnikai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás.

Az alperes a felperes jogtulajdonos tulajdonát képező programokat 2001. év végén - közelebbről pontosan meg nem határozható időben - átírta akként, hogy a programok a kimenő dokumentáció nyomtatásakor valamint a képernyőn a különböző menüpontoknál jogtulajdonosként a NyS. Bt.-t jelöljék meg.

Ezt követően az alperes a NyS. Bt.. képviselőjében a HM-A Rt.-vel, a Ny-i H.Sz-tel valamint a T. Kft-vel, a felperes szerződéses partnereivel szerződést kötött a NyS. Bt. jogtulajdonos nevében készített program telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására vagyoni haszonszerzés érdekében.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság előtt 470/2002.bü. szám alatt folyamatban volt nyomozati eljárás során kirendelt B.T. és B.K.E. szakértők készítettek véleményt (I.II.III. 1-836 oldal).

A felperesnél keletkezett vagyoni hátrány tekintetében a szakértők a véleményüket 2003. január 16. napján készítették el a program tényleges előállítási költségére, a program ára illetve a rendszerkövetési szerződések felmondásából fakadó bevételkiesésre bontva.

A vizsgálat tárgyát ekkor csak a bérprogram képezte, amelynek értékét a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humán erőforrások figyelembevételével 300.000,-Ft-ban határozta meg a szakértő.

A rendszerkövetési szerződések felmondásából fakadó bevételkiesést a felperes által kötött írásbeli szerződések illetve annak hiányában a leszámított munka alapján határozta meg a kárértéket és egy évre számítva a rendszerkövetési díj alapján az okozott vagyoni hátrányt 794.900,-Ft összegben, állapította meg.

Az elmaradt összesen 794.900,-Ft rendszerkövetési díjat, mint vagyoni hátrányt a következő összegekben jelölte meg:

A NyS. Bt. -hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- HM. A-nál (Cg.xy Ny.) 448.800 Ft
- H.Sz. (Cg.zy Nya) 81.600 Ft
- "T" (Cg.hx R.) 43.000 Ft

A felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- "V" Bt. (Cg.hy Nya) 40.000 Ft
- NY Kft. (Cg.hz Nya) I.-III. negyedév 58.500 Ft
- Sz- i "E." Mg. Sz. (Cg.kh Sz.) I.-III. negyedév 81.000 Ft
- N-Zs Kft. (Cg.hk) 3 hónapra 42.000 Ft

B.T. és B.K.E. szakértők véleményüket 2003. május 27. napján készítették el a lefoglalt adathordozókon lévő valamennyi alperes által másolt, felperes által fejlesztett program futtatható és forrásnyelvű változata alapján, külön programnak tekintve minden ügyfélnek külön készült változatot, a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humán erőforrások figyelembevételével az eltulajdonított programok értékét 5.800.000 Ft összegben határozta meg.

A vélemény utal rá, hogy a bérprogramok értékét a fejlesztési költségek, a ráfordított munkaidő és humán erőforrások figyelembevételével 300.000,-Ft-ban határozta meg, amely magába foglalja az adaptáció csökkentett költségének arányos eloszlását is.

A kiszolgáló funkciót megvalósító programok értékét 100.000,-Ft-ban rögzítette azzal, hogy már meglévő programmodulokból a teljes programhoz mérten csekély idő- és energiaráfordítással létre lehet hozni őket.

A bérprogramhoz képest kisebb volumenű munkák esetében a programok értékét 200.000,-Ft-ban rögzítette a vélemény.

A nyomozati iratok között szereplő szakértői feljegyzés szerint a szakértői vizsgálatra a lefoglalt 527 db 1,2 megabyte kapacitású floppylemez, 324 db 1,44 megabyte kapacitású floppylemez és jelzés nélküli 286-os számítógép merevlemez, illetve 20 gigabyte kapacitású maxtor merevlemez esetében kerül sor.

Mindezek alapján a jogellenesen birtokolt, eltulajdonított programok esetében az okozott kárt összesen 5.800.000,-Ft-ban állapította meg a szakértő (vélemény 9. oldal), amely tartalmazza a bérprogram korábban készült véleményben rögzített 300.000,-Ft értékét is.

A Nyíregyházi Városi Bíróság előtt B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőperben kirendelt B.Z. igazságügyi szakértő 2004. január 17. napján készítette el véleményét.

A szakértő rendelkezésére álltak a büntetőeljárás alatt addig keletkezett iratok, a lefoglalt adathordozók és a M. Kft-től bekért 2001. december illetve 2002. január dátumú eredeti

forráskódok és floppylemezek. A lefoglalt és a szakértő által vizsgált adathordozók jegyzékét a vélemény 1.4. pont alatt rögzítette.

A szakértő a vagyoni hátrány megállapításához figyelembe vette a felperes által benyújtott ügyféllistát, 10 hónapra a rendszerkövetési díjat, a programkódok pótlását, illetve az alperesi cég jogosulatlan előnyszerzését.

A rendszerkövetési díj mértékét az alperes által készített program bevezetésének időpontjáig számolta.

Rögzítette a vélemény, hogy szoftverkészítő cégek esetén az elkészített, illetve fejlesztés alatt álló programokat a cég legfontosabb nem vagyoni értékei, a programkódok megsemmisülése még mentés esetén is hetekkel vetheti vissza a cég munkáját. A felperes az ügyfél igényére szabott program forráskódját az ügyfél gépén tárolta, ami nagyfokú rugalmasságot biztosított a fejlesztésben. Az alperes a forráskódokat a felhasználók, illetve a felperes gépéről is letörölte, ami jelentős hátrányt jelentett úgy időben, mint fejlesztési költségben is.

B.Z. igazságügyi szakértő írásbeli szakértői véleményében az általa összesen 1.398.025 Ft összegben megjelölt vagyoni hátrány mértékét (12. oldal) a következő adatok alapján határozta meg:

- felperes által benyújtott ügyféllista
- 10 havi - az átdolgozott program bevezetéséig - rendszerkövetési díj elmaradása a felperes által kötött szerződések alapján
- programkódok pótlása
- NyS. Bt. jogosulatlan előnyszerzése.

Az elmaradt összesen 642.900 Ft rendszerkövetési díjat, mint vagyoni hátrányt a következő összegekben jelölte meg:

A NyS. Bt. -hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- HM. A. (Cg.xy Ny.) 374.000 Ft
- H.Sz. (Cg.zy Nya) 90.667 Ft
- "T" (Cg.hx R.) 35.833 Ft

A felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- "V" Bt. (Cg.hy Nya) -
- NY Kft. (Cg.hz Nya) felperesi nyilatkozat alapján 19.400 Ft
- Sz-i "E." Mg. Sz. (Cg.kh Sz) felperesi nyilatkozat alapján 81.000 Ft
- D.R. Kft. (Cg.zk Nya) -
- Sz.C. Rt. (Cg.hj Nya) -
- N-Zs Kft. (Cg.hk) szerződés alapján 42.000 Ft

A programok piaci értékét 525.000 Ft, míg a törölt forráskódok miatt a felperesnél a kiesett munka miatt okozott kár összegét programonként egy heti munkakiesést alapul véve 230.125 Ft összegben határozta meg.

B.Z. igazságügyi szakértő írásbeli szakértői véleményében az általa összesen 1.398.025 Ft összegben megjelölt vagyoni hátrány mértékén túl a számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok fejlesztésének költségét, a programozói munkadíjat fejlesztési idő, tesztelési nap és bér- és költségei alapulvételével 5.983.250 Ft-ban határozta meg.

A Nyíregyházi Városi Bíróság előtt B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőperben 2004. április 26-i tárgyaláson került sor a nyomozati eljárásban szakértői véleményt készítő B.T. és B.K.E., valamint a büntetőperben kirendelt B.Z. igazságügyi szakértő személyes meghallgatására.

B.Z. szakértő ezt követően 2004. június 21. napján készített kiegészítő írásbeli szakértői véleményt az alperes által rendelkezésre bocsátott iratok alapján.

Ezt követően a 2004. október 20-i tárgyaláson ismét meghallgatásra kerültek személyesen B.Z. és B.T. szakértők.

B.T. szakértő ekkor a sértettnek okozott vagyoni hátrány vonatkozásában a szerződések alapján az okozott kárt a jogellenesen birtokolt programok esetében 5.800.000,-Ft összegben fenntartotta. Ugyancsak fenntartotta B.Z. szakértő is az 5.983.250,-Ft vagyoni hátrány összegre vonatkozó megállapítását (jegyzőkönyv 6. oldal). A két összeg közötti különbség oka az eltérő számítási mód.

A Nyíregyházi Városi Bíróság a 11.B.2178/2003/26. számú ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki - a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.12/2006. számú megváltoztató ítélete szerint - a Btk. 329/A. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés b) pont szerint minősülő és büntetendő 1 rendbeli folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése büntetében és a felperes, mint magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.12/2006. számú megváltoztató ítélete a vádhoz kötötten - az első fokú ítélettől eltérően - megállapította, hogy az alperes 2.000.000,-Ft-ot el nem érő vagyoni hátrányt okozott a felperes sértettnek a jogellenes magatartásával.

A másodfokú bíróság által is az ítélezése alapjául elfogadott elsőfokú büntető ítéleti tényállás szerint 1999. június 1. napjától - 2001. december 31. napjáig állt munkaviszonyban az alperes a felperessel. Az eljárás során kétséget kizáróan bizonyítást nyert, amit az alperes sem tagadott, hogy a NyS. Bt. programja a felperes programját alapul véve került kifejlesztésre, lényegesen kibővítve és továbbfejlesztve a jogtulajdonos engedélye nélkül és ezzel az alperes megsértette az Szjt. rendelkezéseit.

A jogerős ítélet az elkövetési magatartást abban határozta meg, hogy az alperes a felperes jogtulajdonos tulajdonát képező programokat átírta, hogy a programok jogtulajdonosaként a NyS. Bt.-t megjelölve, s a NyS. Bt. képviselőjében a HM-A Rt-vel, a Ny-i H.Sz valamint a T. Kft-vel szerződést kötött az általa átdolgozott programok telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására.

A jogerős ítélet szerint az alperes megsértette a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. Törvény (Szt.) 16. § (1) bekezdésben, a 29. §-ában valamint az 59. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket vagyoni haszonszerzés érdekében, a felperes munkáltató jogtulajdonosnak vagyoni hátrány okozva akként, hogy az átdolgozással a jogvédelem alatt álló programokat a jogtulajdonos felperes engedélye nélkül felhasználta, ezek telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására szerződéseket kötött.

A büntető eljárás során elkobzott bűnjelek - floppy és merevlemezek - 2005. június 27-én megsemmisítésre kerültek.

A bíróság által jelen polgári perben az okozott kár összegére kirendelt Sz.J. igazságügyi, informatikai szakértő véleményében (20. és 33. számú jegyzőkönyv Sz/1.) rögzítette, hogy a büntetőper lezárása után a bűnjelek már megsemmisítésre kerültek és szakértői véleményét kizárólag a részére átadott iratanyag tanulmányozása alapján alakíthatta ki, amely a büntető eljárás nyomozati iratai, a bírósági ítéletek és szakértői vélemények voltak.

A szakértő véleménye szerint a felperes és az alperes között munkaviszony nem jött létre, megbízási jogviszonyban álltak.

Megállapította, hogy a programok szerzőjének N.J. tekinthető, aki alapító tagja volt 1990-ben a M. Kft.-nek. 1991. február 20-ig a Sz. alkalmazottjaként ügyviteli - többek között bérprogramokat - fejlesztett ki. A Kft. megalakulásakor a bérprogram készülségi foka legalább 50 %-os volt. Tekintettel arra, hogy a M. Kft. alapító okiratában nem esik szó semmilyen apportról - az csak a tagok pénzbeli hozzájárulását tartalmazza - megállapítható a szakértő szerint, hogy a bérprogram addig elkészült változata 1990-ben nem került a Kft. tulajdonába, az kizárólagosan N.J. szellemi tulajdonát képezte. Azt, hogy a felperes 1999-ben sem rendelkezett a programok szerzői jogával alátámasztja az a tény is a szakértő szerint, hogy a Kft. mérlegében nem szerepelnek immateriális javak, azaz a programok nem voltak a Kft. nyilvántartásában. A programok módosítása 1999-2000. években a programok 50-70 %-os átírását jelentette.

A szakértői vélemény szerint, ha a felperes mégis munkáltatóként formálna jogot az alperes fejlesztésének eredményeként keletkező programokra, még egy kizáró okba ütközik. Az Szt.vhr. 11. § (1) bekezdése a munkáltató feladatává teszi a szerzői jogokkal kapcsolatban a tiszta jogi helyzet kialakítását, amely feltételnek a felperes nem tett eleget. Ezekből következik a bérprogramokkal kapcsolatos szerzői jogok megoszlása.

Utal a NyS. Bt. programja és a felperes által forgalmazott programok önálló fejlesztése körében az ellentétes korábbi szakértői véleményekre. Véleménye szerint a felperes programjai az alperes önálló szellemi termékének tekinthető. Véleménye szerint az alperes a felperesnek kárt nem okozott.

A bíróság a szakértői vélemények közötti ellentmondások feloldása érdekében a perben személyesen meghallgatta a felperes által felkért dr.K.Zs.P., B.Z.t, B.T.t (33. jegyzőkönyv), amelynek során mindegyik szakértő fenntartotta véleményét.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület iratok alapján - az okozott kár összege és a szakértői vélemények közötti ellentmondás feloldása tekintetében - adott szakértői véleménye szerint az alperes büntető ítéleti tényállás szerinti magatartásával okozati összefüggésben a felperesnek okozott vagyoni hátrány a szoftver jogosulatlan többszörözése és terjesztése, a szoftver engedély nélküli átdolgozása útján keletkezett.

A Testület szakmai tapasztalata alapján a szoftver értékének meghatározása vonatkozásában a B. féle szakvéleményben foglaltakat tartja a legmegalapozottabbnak.

A felperes módosított keresetében kérte az alperes kötelezését 7.381.275,-Ft vagyoni kár és ennek 2002. január 1. - a bűncselekmény elkövetésének - napjától esedékes késedelmi kamatai megfizetésére.

A felperes kereseti kérelme jogalapjául az alperes büntetőjogi elítélésére, a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja, illetve 339. § (1) bekezdés rendelkezései szerinti kárfelelősségére, míg az összecszerúségét a büntető bírósági eljárási szakban beszerzett B.Z. igazságügyi szakértő véleményére (2004. január 17.) alapította, aki a program jogosulatlan felhasználásával okozott kár összegét 5.983.250,-Ft-ban, míg az elszenvedett vagyoni hátrány, bevételkiesése - rendszerkövetési díj - összegét 1.398.025,-Ft-ban állapította meg.

Elvesztett partnerei a B.Z. szakvéleményének 13. oldalán fent felsorolt HM-A. Ny, H.Sz. Nya, V Bt. Nya, T. R., NyK. Kft. Nya, E. Tsz. Sz., D. Kft. Nya, Sz. Rt. Nya, N.Zs.. Ezek közül az alperes a HM-A-al, a T-jel és a H.Sz szerződött, a többi cég pedig megszüntette a felperessel a szerződéses kapcsolatot, mert az alperes azt közölte velük, hogy a felperes fizetéseketlen helyzetbe került és ő veszi át a szerződéseket.

5.983.250,-Ft összegben olyan jogcímen kérte kártérítésre kötelezni az alperest, hogy a programok felhasználásáért ezt az összeget kellett volna fizetni a felperesnek. A jogellenes felhasználás: ez a költség elmaradt haszonként jelenik meg a felperesnél.

A felperes hivatkozik kárigénye körében a büntető nyomozati eljárási szakban beszerzett B.T. és B.K.E. szakértők véleményére is, akik az alperes által okozott kár mértékét 5.800.000 Ft összegben határozták meg.

A felperes vitatta a perben kirendelt Sz.J. igazságügyi, informatikai szakértő véleményét arra hivatkozással, hogy az számos ponton ellentmond az eljárás anyagának, a korábban beszerzett bizonyítékoknak, a jogerős büntető ítéletben foglaltaknak és olyan kérdésekben is állást foglal és tényközlést tartalmaz, amely nem szakértői kompetenciába tartozó kérdés. Az ellentmondások feloldására újabb szakértő kirendelését kérte.

A felperes keresete indokául hivatkozott arra, hogy az alperes alkalmazásában állt, ahol feladatkörébe tartozott a társaság által korábban, hosszú évek alatt kifejlesztett ügyviteli, munkaügyi és bérszámfejtést végző számítógépes program karbantartása, annak folyamatos fejlesztése, valamint a változó jogszabályi környezethez történő igazítása. Ugyancsak feladatkörébe tartozott a felperessel szerződéses viszonyban álló cégekkel történő kapcsolattartás és a cégeknél alkalmazott ezen programok folyamatos felülvizsgálata és szabályszerű működésének biztosítása.

Az alperes munkakörének ellátása során tudomására jutott információkkal súlyos mértékben visszaélt és szerződéses partnerek felé olyan tartalmú nyilatkozatokat tett, mely szerint a társaság csődbe került, ezért a programokat a továbbiakban ő, illetve az általa alapított NyS. Bt. fogja felügyelni és a díjakat is a továbbiakban részére kell fizetni, illetve vele kell elszámolni is. Az alperes a felperessel korábban kapcsolatban álló cégekkel szerződött le, ahol a felperes tulajdonát képező szoftvert, azt kisebb lépésekben továbbfejlesztve alkalmazta.

Azon túl, hogy magatartásával bűncselekményt követett el, a felperesnek kárt is okozott. Egyrészt jogtalanul, szerzői jogdíj megfizetése nélkül használta a felperes programjait, másrészt megtévesztő információkkal elérte azt, hogy a partnerek nem a felperessel kötöttek szerződést, így jelentős bevételtől estek el, harmadrészt cselekményével a felperesről évek óta

a partnerek körében kialakult jó képet és kedvező megítélést, üzleti hírnevet lerontotta és partnerei jelentős részével az üzleti kapcsolat is megszakadt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Ellenkérelme indokául arra hivatkozott, hogy vitatható az eredeti program szerzői joga, az általa felhasznált szoftver saját fejlesztés volt, nem állt munkaviszonyban a felperessel, a fejlesztés nem volt munkaköri kötelezettsége. Hivatkozott arra is, hogy a büntető bíróság a vagyoni hátrány összegét 2.000.000,-Ft-ot meg nem haladónak állapította meg, amelyet szintén vitat. Állítása szerint a felperes és közte polgárjogi kapcsolat nincs, hozzá bejelentve nem volt, mint magánszemélytől kapta a járandóságát.

Hivatkozott arra is, hogy az általa készített programot két szakértő önálló szellemi alkotásnak minősítette. (K.Zs.P. 2002. november 22. 9.P.21.569/2005/7. alatt, B.T. 2003. február 13. 9.P.21.569/2005/11. alatt)

A kereseti ellenkérelme indokául nagyrészt a büntető ítéleti tényállás egyes elemeit vitatja és a büntető eljárásban felvett bizonyítás anyagait elemzi.

Ellenkérelme alátámasztására csatolta az általa beszerzett 2002. november 22. napján készült K.Zs.P. igazságügyi, számítástechnikai, informatikai szakértő véleményét, aki a NyS. Bt. és a M. Kft. bérprogramját hasonlította össze és megállapította, hogy a NyS. Bt. programja a M. Kft. programját alapul véve került kifejlesztésre az eredeti változatot azonban lényegesen kibővítve és továbbfejlesztve. A két program forráskódjainak, valamint az adatbázis szerkezetének azonossága kb. 15-20 %-ra tehető, ezért a NyS. Bt. programja 80-85 %-ban új, önálló szellemi munkának tekinthető.

A program ennek arányában egyedi sajátosságokkal is rendelkezik, pl. az új adatállományok jelentős kibővítése, új szolgáltatások, stb.

Az alperes ellenkérelme indokául az összecszerűség vonatkozásában arra is hivatkozott, hogy a felperes bevétele a 2001. évi mérleg alapján 2000-ben 2.401.000,-Ft, 2001. évben 2.312.000,-Ft volt.

Az összecszerűség vonatkozásában ellenkérelmem indokául hivatkozik B.Z. szakértői vélemények 14. oldalán az első tábla, illetve azt követő szakértői megállapításra, amely szerint a felperes által elszenvedett vagyoni hátrány összege összesítve 1.398.025,-Ft.

A felperes keresete nagyrészt alapos.

A Nyíregyházi Városi Bíróság a 11.B.2178/2003/26. számú ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése büntetében.

A bűncselekmény elkövetési tárgyainak körét a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. §-a határozza meg; a (2) bekezdés c) pontja a szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásnak minősíti a számítógépi programalkotást és a hozzá tartozó dokumentációt (szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtáját, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is.

A bűncselekmény elkövetési magatartása valamennyi, szerzõt megilletõ szerzői jogok elsősorban a vagyoni jogok megsértése. A szerzői vagy szomszédos jogok megsértése két fordulattal vagyoni haszonszerzés végett vagy vagyoni hátrányt okozva valósítható meg. Csak akkor tényállásszerű a jogsértés, ha vagyoni kihatásai vannak.

Az alperes terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállásán belül célzatot és eredményt is értékel, mégpedig adott esetben a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jog vagyoni hátrányt okozó megsértését.

A törvényi tényállás eredményt fogalmaz meg vagyoni hátrány formájában, amely a jogsértő magatartással okozati összefüggésben következik be, a bűncselekmény befejezettségéhez szükséges a tényleges vagyoni hátrány bekövetkezése is.

A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésénél az elkövető vagyoni hátrány okozásával a művet engedély nélkül használja fel.

Az elkövetési magatartás a szerzői jogok megsértésével valósítható meg, ezért a törvényi tényállást más jogágazathoz tartozó jogszabály tölti ki tartalommal, a Btk. 329/A. §-ában meghatározott tényállás ún. keretdiszpozíció, ezért az csak a mindenkor hatályos szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó törvénnyel együtt értelmezhető.

A szerzői jogok megsértésének bűncselekménye miatt emelt vád esetén a büntetőbíróságoknak önállóan kell vizsgálni, hogy a büntetőjogi felelősséget megalapozó szerzői jogi jogsértés megvalósult-e.

Az alperes büntetőjogi elítélésének alapja, hogy felperes szerzői jogát megsértette, amellyel összefüggésben vagyoni hátrányt okozott.

Az ettől eltérő tényállás megállapítására a bíróságnak nincs lehetősége, mert az az alperes büntetőjogi elítélésének figyelmen kívül hagyását jelentené, amelyre a Pp. 4. § (2) bekezdésben foglalt rendelkezése szerint nincs lehetőség.

Az alperes jogerős elítélése miatt a bíróság számára az alperes részéről a felperes, mint sértett terhére a szerzői jogsértés, mint kárigényt megalapozó jogellenes magatartás elkövetése ténykérdés, bizonyított.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 4. § (1) bekezdés szerint a polgári bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti, s a (2) bekezdés értelmében ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt.

Az alperes terhére rótt bűncselekmény ezért a polgári bíróság számára azt jelenti, hogy alperes a felperes keresetével szemben nem védekezhet eredményesen azzal, hogy programot két szakértő önálló szellemi alkotásnak minősítette, hogy a szerzői jogsértést nem követte el.

Az alperes alaptalanul vitatta azokat a - a bűnösség kérdésére kiható - tényállási elemeket (jogtulajdon, munkaviszony, vagyoni hátrányokozás), amelyek a bűnössége megállapításának alapjául szolgáltak.

A Pp. 3. §-ának (3) bekezdése szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli, míg az (5) bekezdése kimondja, hogy ha törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas.

A Pp. az értékelhető bizonyítékok közül az alperes által beszerzett és ellenkérelme indokaként hivatkozott az általa készített programot önálló szellemi alkotásnak minősítő K.Zs.P. (9.P.21.569/2005/7. alatt) szakvéleményét nem zárja ki, azonban annak megfelelő értékeléséhez a bíróságnak vizsgálnia kellett azokat a lényeges tényeket, körülményeket, amelyekre a bizonyíték vonatkozott.

A vélemény alperesi álláspontot alátámasztó, értékelhető bizonyítékként történő figyelembevételét - azon túl, hogy a jogsértés ténye tekintetében a bíróság eltérő álláspontra nem helyezkedhet - kizárja az a körülmény is, hogy a büntetőeljárás során keletkezett szakértői véleményekkel ellentétben nem az alperestől lefoglalt adathordozók vizsgálata alapján készült, hanem az alperes által szolgáltatott adatok alapján két bérszámfejtő programról (B. irat 23. jkv. 7. oldal).

Ezért a bíróság K.Zs.P. szakvéleményét bizonyítékként nem értékelte, ítélezése során a tényállás megállapításakor mellőzte.

A bíróságnak a bűncselekmény polgári jogi következményeiről - adott esetben kártérítésről - kell döntenie, a jogerős büntető ítélet az alperes bűnösségét megállapította, a polgári per bírósága a bűnösség kérdésében nem helyezkedhet eltérő álláspontra.

A polgári perben annak megállapítása, hogy az alperes nem sértette meg a felperesnek szerzői jogát, ellentétben állna a jogerősen befejezett büntető ügyben keletkezett határozattal, azaz tartalmilag azt állapítaná meg, hogy az alperes nem követte el a terhére rótt és a jogerős büntető ítélet által megállapított bűncselekményt.

Ennek megfelelően a bíróságnak meg kellett állapítania, hogy az alperes a felperes szerzői jogát megsértette.

A jogerős büntető ítélet szerint az alperes megsértette a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. Törvény (Szt.) 16. § (1) bekezdésben, a 29. §-ban valamint az 59. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket vagyoni haszonszerzés érdekében, a felperes munkáltató jogtulajdonosnak vagyoni hátrány okozva akként, hogy az átdolgozással a jogvédelem alatt álló programokat a jogtulajdonos felperes engedélye nélkül felhasználta, ezek telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására szerződéseket kötött.

A jogsértés elkövetésekor hatályos Szt. 16. § (1) bekezdés szerint a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel

szerezhető; a 29. § értelmében a szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon.; míg az 59. § (1) bekezdés szerint eltérő megállapodás hiányában a szerző kizárólagos joga nem terjed ki a többszörözésre, az átdolgozásra, a feldolgozásra, a fordításra, a szoftver bármely más módosítására - ideértve a hiba kijavítását is -, valamint ezek eredményének többszörözésére annyiban, amennyiben e felhasználási cselekményeket a szoftvert jogszerűen megszerző személy a szoftver rendeltetésével összhangban végzi.

A büntetőbíróság a megállapított tényállás, a bizonyítottak tekintett vádlotti cselekmények alapján mondta ki bűnösnek az alperest.

E tényállás része volt annak megállapítása, hogy az alperes az átdolgozással a jogvédelem alatt álló programokat a jogtulajdonos felperes engedélye nélkül felhasználta, ezek telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására szerződéseket kötött, a bűncselekmény tárgyát jelentő számítógépi programalkotás - szoftver - jogosultja a felperes, s alperes az ehhez kapcsolódó felperesi szerzői jogokat megsértette.

Arra nincsen jogi lehetőség, hogy a polgári bíróság a bűnösség kérdésére kiható, a büntetőbíróság ítéletével ellentétes ténymegállapítást tegyen.

Kirekesztette ezért a bíróság a bizonyítékok közül a jelen polgári perben az okozott kár összegére kirendelt Sz.J. igazságügyi, informatikai szakértő véleményét is, egyrészt mert szakértői véleményét kizárólag a részére átadott iratanyag tanulmányozása alapján alakíthatta ki, másrészt véleményében szakértői kompetenciába nem tartozóan a bűnösség kérdésére kiható, a büntetőbíróság ítéletével ellentétes ténymegállapításokat tett: a felperes és az alperes között munkaviszony nem jött létre, a programok szerzőjének nem a felperes tekinthető, a programoknak nem a felperes a tulajdonosa, a felperes nem rendelkezett a programok szerzői jogával, az alperes a felperesnek kárt nem okozott.

A bűncselekménnyel okozott kár nem önálló kártérítési felelősségi alakzat, attól függetlenül, hogy a károkozó magatartása esetleg valamely bűncselekmény törvényi tényállását is megvalósítja.

A perben a bíróságnak a szerzői jogsértés, mint bűncselekmény polgári anyagi jogi következményeiről, felperes kártérítési igényéről kellett döntenie a polgári anyagi és eljárási szabályok szerint.

Az alperes perbeli álláspontjára tekintettel szükségesnek tartja a bíróság hangsúlyozni, hogy a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. Törvény 7. §-a értelmében a szerzőt művével kapcsolatban egyaránt illetik a személyhez fűződő jogok és vagyoni jogok.

A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 1. § (2) bekezdés c.) pontja és a Ptk. 86. § (1) bekezdés; Alkotmány 70/G. § alapján jogvédelmet élvez.

A személyhez fűződő jogok és a szellemi alkotások joga egymást kiegészítve, olykor egymást helyettesítve gondoskodik a jogalanyok védelméről. A jogaiban sértett fél választhat, hogy a jogvédelem melyik eszközével él, a külön jogszabály [a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény] biztosította jogokat érvényesíti-e, vagy a Ptk. 84. §-ban megjelölt lehetőségeket részesíti-e előnyben.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény Ptk. 87. § (1) bekezdés szerint akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik - a külön jogszabályban meghatározott védelmen

kívül - a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja.

A kárigény érvényesítése körében a szabályozások között nincs különbség tekintetben, hogy a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 94. § (2) bekezdés és a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint szerzői jog megsértése esetén a szerző kártérítést a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhet.

Azt, hogy a kártérítés feltételei fennállnak-e, a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó rendelkezések szerint kell vizsgálni.

A Polgári Törvénykönyvről szóló (Ptk.) 1959. évi IV. törvény 339. § (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az általános szabályok alapján a kártérítés tárgyi feltétele az, hogy valamely jogellenes magatartással okozati összefüggésben kár keletkezzék.

Ez adott esetben a bizonyítási teher szempontjából azt jelenti, hogy a sérelmet szenvedett felperes bizonyítja - a felperesnek vagyoni hátrányt, kárt okozó jogellenes magatartás bizonyítottsága miatt - kárának bekövetkeztét, a kettő közötti okozati összefüggést, kára összegét.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni; míg a (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A polgári perrendtartás a szabad bizonyítás elvét követi. Ez a kötetlenség az igénybe vett bizonyítási eszközök és azok mérlegelése terén egyaránt megvalósul.

A bíróság a Pp. 4. §-a (2) bekezdése szerinti korlátok között szabadon felhasználhatja a büntetőeljárás bizonyítékait. A büntető eljárás során keletkezett és iratismertetéssel a per anyagává tett bizonyítékok jellege a per során sem változik meg, az igazságügyi szakértői vélemény megőrzi ezen minőségét, arra a Pp. szabályait kell alkalmazni.

Az alperes jogerős elítélése folytán a kártérítési felelőssége fennáll, ezen belül azonban elsődleges annak a bizonyítása - amely a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a károsult kötelessége -, hogy milyen összegű kár keletkezett.

Az alperes által okozott kár összecszerúségét illetően a felperest terhelte bizonyítási kötelezettség.

A kártérítés sikerességéhez a károsultnak azt kell bizonyítania, hogy kára következett be, a kárt a károkozó tevése vagy mulasztása okozta, és a kár bekövetkezte és a károkozó magatartása között okozati összefüggés áll fenn.

A büntető eljárások alatt beszerzett és az alperes bűnössége megállapítása és a büntetés kiszabása körében egyaránt értékelt szakértői vélemények között eltérés van a vagyoni hátrány összege tekintetében.

A polgári bíróság az általa lefolytatott bizonyítási eljárás és valamennyi bizonyíték együttes és alapos mérlegelésével a büntető ítélettől eltérő tényállást állapíthat meg.

A bíróság a kár összegszerűsége tekintetében a büntető nyomozati eljárási szakban beszerzett B.T. és B.K.E. igazságügyi szakértő véleményét fogadta el ítélezése alapjául a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményén túl arra tekintettel, hogy B.Z. igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetén felperesi nyilatkozat alapján, míg a B. szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződések, illetve azok hiányában a leszámított munka alapján határozta meg.

A B. szakvélemény a vizsgált programokat részletezve, azok 5.800.000 Ft értékének meghatározását részletesen indokolja, míg a Begella vélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzíti és kellően alá nem támasztotta a fejlesztési költséget külön értékeli.

A bíróság a B. szakvélemény szerinti rendszerkövetési díjat kárösszegként csak a HM. A. (448.800 Ft), a H.Sz. (81.600 Ft), "T" (43.000 Ft) tekintetében fogadta el 572.000 Ft értékben, mert ez esetben állapítható meg, hogy alperes a jogosulatlanul megszerzett felperesi programokat e cégeknél felhasználta, míg a többi - a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető - cég esetén nincs adat arra vonatkozóan, hogy a szerződés megszűnése az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben történt volna.

A bíróság a fent kifejtettek szerint kötelezte az alperest 5.800.000 Ft és 572.000 Ft, összesen 6.372.600,- Ft kár megfizetésére.

A Ptk. 301. § (1) bekezdés szerint pénztartozás esetében a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes.

A kár összege után a Ptk. 360. § (1) bekezdés szerint fizetendő késedelmi kamat mértékét a bíróság a Ptk. 301. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti mértékű kamat időközbeni változásának figyelembevételével állapította meg.

A kamat összege az ítélelhozatal napjáig 4.834.364 Ft, a tőke és a kamat összege az ítélelhozatal napján 11.206.964 Ft. (www.kamatkalkulator.hu)

A bíróság a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Az ügy az illetékről szóló 1990. évi XCIII. tv. 62. § (1) bekezdés f) pontja értelmében tárgyi illeték-feljegyzési jogos. A feljegyzett kereseti illeték összege az Itv. 39. §-ának (1), illetve 42. §-ának (1) bekezdése a) pontja alapján 442.878 Ft a felperes által követelt 7.381.275,-Ft kártérítés után.

A nagyrészt elvesztés alperes a Pp. 78. § (1) és a 81. § (1)-(2) bekezdése szerint köteles szakértői bizonyítás során a felperes által előlegezett 463.000,- Ft perköltség megfizetésére.

A bíróság a perköltség felől Pp. 81. § (1) bekezdés szerint a pernyertesség arányának és a felek és az állam által előlegezett költség figyelembevételével akként határozott, hogy a feljegyzett kereseti illetéket részben 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése szerint az alperes költségmentessége folytán, részben a felperes 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése szerinti mentesítése folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az

állam viseli, ezt meghaladóan a felek - ügyvédi képvisellel összefüggésben - felmerült perköltésüket maguk viselik.

Nyíregyháza, 2010. június 16. napján.

Dr. Kocsis Ottília

sk. bíró

II.

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.548/2010/4. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a dr. Danka János (4400 Nyíregyháza, Kossuth Lajos tér 7. II/2.) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Kardos László (4400 Nyíregyháza, Nyírfa utca 6.) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.P.20.964/2010/3. számú ítélete ellen az alperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla megállapítja, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes felé a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok jogosulatlan felhasználásával okozott kárért. A kár összegszerűsége tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felek oldalán felmerült fellebbezési eljárási költséget személyenként 100 000 (egyszázezer) Ft-ban állapítja meg, továbbá megállapítja, hogy az alperes fellebbezésével 382 400 (háromszáznyolcvankétezer-négyszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték merült fel.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

Az alperes 1999. június hó 1. napjától 2001. december hó 31. napjáig állt munkavégzésre irányuló jogviszonyban a felperessel. A felperes különböző gazdasági társaságoknak bér-, munkaügyi, főkönyvi, számlázó, pénzügyi illetve készletnyilvántartó programokat értékesített rendszerkövetéssel, az alperes ezen programok programkövetését és karbantartását látta el.

Az alperes, mint üzletvezetésre jogosult beltag 2001. december hó 18. napján létrehozta a X Sz. Bt-t, amelynek tevékenységi körébe a szoftverkészítés, a tanácsadás és más számítástechnikai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás tartozott.

Az alperes a felperes tulajdonát képező programokat 2001. év végén átírta, aminek eredményeként a programok a kimenő dokumentáció nyomtatásakor és a képernyőn a különböző menüpontoknál jogtulajdonosként a X. Sz. Bt-t jelölték meg. Ezt követően az alperes a X. Sz. Bt. képviselőjében a H-A. Rt.-vel, a Ny.H. Szövetkezettel és a Y. Kft.-vel, mint a felperes szerződéses partnereivel szerződést kötött a X. Sz. Bt. jogtulajdonos nevében készített program telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására ellenszolgáltatás fejében.

A Ny. Rendőrkapitányság előtt a 470/2002.bü. szám alatt volt folyamatban nyomozati eljárás, aminek során B. T. és B-né K. E. eseti szakértők készítettek szakvéleményt. Ennek alapján a rendszerkövetési szerződések felmondásából eredő bevételkiesés egy évre számítva 794 900 Ft volt, amely összeg alapja

a X. Sz. Bt.-hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- H.M. A. 448 800 Ft
- H. Szövetkezet 81 600 Ft
- Y. 43 000 Ft

a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- V. Bt. 40 000 Ft
- Ny. Kft. I-III. negyedév 58 500 Ft
- Sz. M. Sz. I-III. negyedév 81 000 Ft
- N. Zs. Kft. 3 hónapra 42 000 Ft.

Az alperes által másolt, de a felperes által fejlesztett program futtatható és forrásnyelvű változata alapján, külön programnak tekintve a minden ügyfélnek külön készült változatot, a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humánerőforrások figyelembevételével az eltulajdonított programok értéke 5 800 000 Ft volt. A bérprogram értéke a fejlesztési költségek, a ráfordított munkaidő és humánerőforrások alapján 300 000 Ft volt, ez magába foglalja az adaptáció csökkentett költségének arányos eloszlását is. A kiszolgáló funkciót megvalósító programok értéke 100 000 Ft volt, mert azokat a már meglévő programmodulokból a teljes programhoz mértén csekély idő- és energiaráfordítással létre lehet hozni. A bérprogramhoz képest kisebb volumenű munkák esetében a programok értéke 200 000 Ft volt.

A Ny. Városi Bíróság előtt a B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőeljárásban B. Z. igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint - a felperes által benyújtott ügyféllistára, a 10 hónapra számított rendszerkövetési díjra, a programkódok pótlására, illetőleg az alperesi cég jogosulatlan előnyszerzésére és arra is figyelemmel hogy az alperes a forráskódokat a felhasználók, valamint a felperes gépéről is letörölte, ami jelentős hátrányt jelentett úgy időben, mint fejlesztési költségben is - összesen 1 398 025 Ft összegű vagyoni hátrány következett be.

Az elmaradt 642 900 Ft rendszerkövetési díj alapja

a X. Sz. Bt.-hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- H.M. A. 374 000 Ft
- H. Szövetkezet 90 667 Ft
- Y. 35 833 Ft

a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- Ny. Kft. 19 400 Ft
- Sz. M. Sz. 81 000 Ft
- N. Zs. Kft. 42 000 Ft.

A programok piaci értéke 525 000 Ft, míg a törölt forráskódok miatt a felperesnél a kiesett munka miatt okozott kár összege programonként egy heti munkakiesést alapul véve 230 125 Ft volt. Az 1 398 025 Ft összegű vagyoni hátrányon túl a számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok fejlesztésének költsége 5 983 250 Ft-ban határozható meg.

A Ny. Városi Bíróság a 11.B.2178/2003/26. számú, a Sz. Megyei Bíróság 3.Bf.12/2006. szám alatti részben megváltoztató ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki a Btk. 329/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdésének b) pontja szerint minősülő és büntetendő 1 rendbeli folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének büntetében. A felperes, mint magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította. A Sz. Bíróság ítélete a vádhoz kötötten - az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően - azt állapította meg, miszerint az alperes 2 000 000 Ft-ot el nem érő vagyoni hátrányt okozott a felperesnek.

A büntetőeljárás során elkobzott bűnjelek - hajlékony- és merevlemezek - 2005. június hó 27. napján megsemmisítésre kerültek.

A felperes módosított keresetében az alperest 7 381 275 kártérítés és ennek 2002. január hó 1., azaz a bűncselekmény elkövetésének napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni. A követelt kártérítésen belül a program jogosulatlan felhasználásával okozott kár összegét 5 983 250 Ft-ban, míg az elmaradt jövedelmének összegét 1 398 025 Ft-ban határozta meg. A felperes keresete indokául hivatkozott arra, hogy az alperes a munkakörének ellátása során tudomására jutott információkkal súlyos mértékben visszaélt és a szerződéses partnerek felé olyan tartalmú nyilatkozatokat tett, miszerint a társaság csődbe került, ezért a programokat a továbbiakban ő, illetőleg az általa alapított X. Sz. Bt. fogja felügyelni, ezért a díjakat is a továbbiakban a részére kell fizetni, és vele kell elszámolni is. Az alperes egyrészt jogtalanul használta a felperes programjait, másrészt megtévesztő információkkal elérte azt, hogy a partnerek nem a felperessel kötöttek szerződést, így jelentős bevételtől esett, harmadrészt a felperesről a partnerek körében évek óta kialakult jó képet és kedvező megítélést, üzleti hírnevet lerontotta és partnerei jelentős részével az üzleti kapcsolat is megszakadt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Ellenkérelme indokául hivatkozott az általa felhasznált szoftver saját fejlesztésű jellegére és arra, hogy nem állt munkaviszonyban a felperessel, ezért a fejlesztés nem volt munkaköri kötelezettsége. Hivatkozott a büntetőügyben eljáró bíróság által megállapított vagyoni hátrány összegére, ami a 2 000 000 Ft-ot nem haladta meg, ez utóbbit szintén vitatva.

Az összecszerűség vonatkozásában hivatkozott arra is, hogy a felperes által elszenvedett vagyoni hátrány összege összesítve 1 398 025 Ft volt.

Az elsőfokú bíróság a 3. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 6 372 600 Ft tőkét, és ennek 2002. január hó 1. napjától évi 11 %, 2005. január hó 1. napjától évi 9,5 %, 2005. július hó 1. napjától évi 7 %, 2006. január hó 1. napjától évi 6 %, 2006. július hó 1. napjától évi 6,25 %, 2007. január hó 1. napjától évi 8 %, 2007. július hó 1. napjától évi 7,75 %, 2008. január hó 1. napjától évi 7,50 %, 2008. július hó 1. napjától évi 8,5 %, 2009. január hó 1. napjától évi 10,00 %, 2009. július hó 1. napjától évi 9,5 %, 2010. január hó 1. napjától évi 6,25 % mértékű késedelmi kamatait; ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 463 000 Ft előlegezett szakértői költséget, mint perköltséget, ezt meghaladóan a felek perköltségeiket maguk viselik, míg a meg nem fizetett kereseti illetéket az állam.

Határozatának indokolása szerint az alperes által elkövetett bűncselekmény elkövetési tárgyát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. §-a határozza meg, mert a (2)

bekezdésének c) pontja a szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásnak minősíti a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtáját, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is. Az alperes büntetőjogi elítélésének alapja, hogy a felperes szerzői jogát megsértette, amellyel összefüggésben vagyoni hátrányt okozott. Ettől eltérő tényállás megállapítására a bíróságnak a Pp. 4. §-ának (2) bekezdésben foglalt rendelkezés miatt nincs lehetősége, és ezért az alperes szerzői jogot sértő, ezáltal kárigényt megalapozó jogellenes magatartása bizonyított, amivel szemben nem lehetett eredményesen védekezni azzal, hogy a programot két szakértő is önálló szellemi alkotásnak minősítette, így a szerzői jogsértést nem is követte el. Az alperes alaptalanul vitatta azokat a bűnösségének kérdésére is kiható tényállási elemeket (jogtulajdon, munkaviszony, vagyoni hátrányokozás), amelyek a bűnössége megállapításának alapjául szolgáltak.

Az alperes tehát megsértette az Szjt. 16. §-ának (1) bekezdésben, a 29. §-ában és az 59. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket azzal, hogy a jogtulajdonos engedélye nélkül és neki vagyoni hátrány okozva átdolgozta a jogvédelem alatt álló programokat, majd azokat felhasználva a telepítésükre, üzemeltetésükre és karbantartásukra szerződéseket kötött.

A perben az elsőfokú bíróságnak a szerzői jogsértés, mint bűncselekmény polgári anyagi jogi következményeiről, azaz a felperes kártérítési igényéről kellett döntenie. Az Szjt. 7. §-a értelmében a szerzőt művével kapcsolatban egyaránt illetik a személyhez fűződő és a vagyoni jogok. A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás az Szjt. 1. §-a (2) bekezdésének c) pontja és a Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése alapján jogvédelmet élvez. A jogaiban sértett fél választhat, hogy a jogvédelem melyik eszközével él, a külön jogszabályban biztosított jogokat érvényesíti-e, vagy a Ptk. 84. §-ában megjelölt lehetőségeket részesíti-e előnyben.

A Ptk. 87. §-ának (1) bekezdés szerint, akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik, a külön jogszabályban meghatározott védelmen kívül a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja. Azt, hogy a kártérítés feltételei fennállnak-e, a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó rendelkezések szerint kell vizsgálni; a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni; mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni; míg a (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az alperes által okozott kár összecszerúségét illetően a felperest terhelte bizonyítási kötelezettség.

A polgári perrendtartás a szabad bizonyítás elvét követi, ezért a bíróság a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése szerinti korlátok között szabadon felhasználhatja a büntetőeljárás bizonyítékait is; a büntetőeljárás során keletkezett és iratismertetéssel a per anyagává tett bizonyítékok jellege a per során sem változik meg, az igazságügyi szakértői vélemény megőrzi ezen minőségét, arra a Pp. szabályait kell alkalmazni. A büntetőeljárás alatt beszerzett szakértői vélemények között eltérés volt a vagyoni hátrány összege tekintetében. A polgári bíróság az általa lefolytatott bizonyítási eljárás és valamennyi bizonyíték együttes és alapos mérlegelésével a büntetőítélettől eltérő tényállást állapíthat meg.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok közül kirekesztette Sz. J. igazságügyi informatikus szakértő véleményét, mert egyrészt azt kizárólag a részére átadott iratanyag alapján alakíthatta ki, másrészt szakértői kompetenciáját meghaladóan a bűnösség kérdésére kiható, a büntetőbíróság ítéletével ellentétes ténymegállapításokat tett, nevezetesen, hogy a felperes és az alperes között munkaviszony nem jött létre, a programok szerzőjének nem a felperes tekinthető, a programoknak nem a felperes a tulajdonosa, a felperes nem rendelkezett a programok szerzői jogával, valamint az alperes a felperesnek kárt nem okozott. A K. Zs. P. által készített szakvélemény alperesi álláspontot alátámasztó bizonyítékként történő figyelembevételét azon túl, hogy a jogsértés ténye tekintetében a bíróság eltérő álláspontra nem helyezkedhetett, kizárta az a körülmény is, hogy a büntetőeljárás során keletkezett szakértői véleményekkel ellentétben nem az alperestől lefoglalt adathordozók vizsgálata alapján készült, hanem az alperes által szolgáltatott adatok alapján két bérszámfejtő programról.

Az elsőfokú bíróság a kár összezszerúsége tekintetében a nyomozati eljárási szakban beszerzett B. T. és B-né K. E. eseti szakértők véleményét fogadta el ítélezése alapjául a Sz. J. Sz. Testület véleményében írtakon túl arra tekintettel, hogy B. Z. igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetében csupán a felperesi nyilatkozat alapján, míg a B-féle szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződések, illetve azok hiányában a leszámlázott munka alapján határozta meg. A B.-féle szakvélemény a vizsgált programok értékének a meghatározását részletesen megindokolta, míg a Be -féle szakvélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzítette és kellően alá nem támasztotta a fejlesztési költséget külön értékelté.

Az elsőfokú bíróság emiatt a rendszerkövetési díjat 572 000 Ft értékben fogadta el, mert az ennek alapjául szolgáló esetekben állapítható meg, hogy alperes a jogosulatlanul megszerzett felperesi programokat e cégeknél felhasználta, míg a többi, a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cég esetében nincs adat arra, hogy a szerződés megszűnésére az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben került volna sor. Ezért kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest 5 800 000 Ft és 572 000 Ft, mindösszesen 6 372 600 Ft kár megtérítésére annak késedelmi kamataival együtt, és a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

A nagyobbbrészt pervesztes alperest a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes által előlegezett költség megfizetésére, ezt meghaladóan a felek - ügyvédi képviselőjükkel összefüggésben - a felmerült perköltségüket maguk viselik, továbbá akként határozott, hogy a feljegyzett kereseti illetéket részben az alperes költségmentessége, részben a felperes mentesítése folytán az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Fellebbezése indokaként hivatkozott arra, hogy nem bizonyított a felperes sértetti minősége, ezáltal a keresetőségi joga, ugyanis vagyoni jogai a számviteli törvényben rögzített módon (könyveléssel, mérlegben történő szerepeltetéssel) nem váltak ismertté. Amikor N. J. a bérprogramot kifejlesztette, akkor még sem neki, sem a felperesnek számítógépe nem volt, ezért sem lehetséges, hogy a felperes lenne az eredeti jogtulajdonos, amint ezt Sz. J. szakértő is megállapította. Utalt a Ny. Munkaügyi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság döntésére, amely szerint ő munkaviszonyban nem állt, valamint arra, hogy a vád és a büntetőeljárásban meghozott jogerős ítélet is 2 000 000 Ft-ot el nem érő vagyoni hátrányról beszélt. Hivatkozott

arra, hogy az otthonában dolgozott, amelyhez a felperes bocsátotta rendelkezésére a programokat, ezért nem volt helytálló B. T. szakértő azon számítási módja, hogy a nála fellelt programok előállítási értékét beszorozta a felhasználók számával, mert voltak olyan felhasználók is, akik az alperessel nem is álltak kapcsolatban. Tagadta, hogy a felperesnek a rendszerkövetés elmaradásából kára származott volna, mivel kizárólag ő végezte a rendszerkövetési feladatokat, a munkáját az otthonában végezte és annak eredménye kereskedelmi forgalomba nem került, valamint hivatkozott arra, hogy eladás esetén a bevétel 70 %-a őt illette volna meg tulajdoni arányának megfelelően. Sérelmezte Sz. J. szakvéleményének elvetését azért, mert az ártatlanságára vonatkozó megalapozott állításokat tartalmaz. Utalt a BH 1985/97. szám alatt közzétett jogesetben kifejtettekre is.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését. Az ítéletábra a fellebbezést az összszerszerűség vonatkozásában alaposnak találta a következők szerint:

Az alperes alaptalanul hivatkozott a felperes keresetőségi joga hiányára. Az Szjt. 4. §-ának (1) bekezdése szerint a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző). Az Szjt. 9. §-ának (1) bekezdése alapján a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok - a személyhez fűződő és a vagyoni jogok - összessége, amely vagyoni jogok a (3) bekezdés értelmében, és a (4)-(6) bekezdésekben foglaltak kivételével nem ruházhatók át, azok másként sem szállhatnak át és azokról lemondani sem lehet. Ugyanezen törvényhely (6) bekezdése szerint a vagyoni jogok a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel átruházhatók, illetve átszállnak; a jogszerző - a jogok átruházására irányuló szerződés eltérő kikötése hiányában - a vagyoni jogokkal a továbbiakban rendelkezhet.

Az e szakaszhoz fűzött magyarázat szerint a vagyoni jogok átruházását, illetve átszállását lehetővé teszi a törvény az adattár, szoftver, a reklámozás céljára megrendelt mű, együttesen létrehozott mű, munkaviszonyból vagy más hasonló jogviszonyból folyó kötelezettség teljesítése alapján alkotott művek esetében.

Az előzőekhez képesti speciális szabályt tartalmaz tehát a számítógépi programalkotásra az Szjt. VI. fejezete. Az Szjt. 58. §-ának (3) bekezdése alapján a szoftverre vonatkozó vagyoni jogok átruházhatók, míg a (4) bekezdés szerint a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként elkészített szoftverre az Szjt. 30. §-ának (3)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések nem vonatkoznak. A magyarázat értelmében a munkaviszonyban vagy más hasonló jellegű (pl. közalkalmazotti, szolgálati) jogviszonyban létrehozott mű átadásával a szerzői vagyoni jogokat - eltérő megállapodás hiányában - a munkáltató szerzi meg.

Ez a jogszerzés azonban nem korlátlan, pontosabban fennmarad a szerző díjazás iránti igénye, ha a munkáltató a felhasználásra másnak (harmadik személynek) engedélyt ad vagy a művel kapcsolatos vagyoni jogokat másra átruházza. A számítógépi programfejlesztés tetemes költségekkel jár és általában valamilyen előre megjelölt gazdasági eredmény elérését célozza, így a jogalkotó érthetően korlátozza a szerzők jogait az anyagi befektetéseket eszközöző megrendelő-felhasználóval szemben. Ez azt jelenti, hogy a szoftver átadásával a szerzők rendelkezési joga automatikusan megszűnik, további díjigényei elenyésznek, és csupán a nevük feltüntetésének mellőzését kérhetik (a személyhez fűződő jogok részeként). Az Szjt. ugyanakkor nem zárja ki a felek eltérő megállapodását, vagyis többletjogok biztosítását a

szerzőknek.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, így különösen a szerző N. J. tanúvallomása, valamint a bérprogram felperes részéről hosszú időn keresztül történt zavartalan hasznosítása alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, miszerint a szerzői vagyoni jogok a felperest illették meg. Ennek ellenkezőjét az alperes sem bizonyította, mindössze kételyeinek adott hangot a program megalkotásának időpontja, az ahhoz feltehetően szükséges idő, a felperes alapításának ideje és ebben az időpontban az alperes által a felperesnek és a szerzőnek tulajdonított infrastruktúra alapján, amely körülmények nem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy a vagyoni jogok az előbb írtakkal ellentétben nem a felperest illették volna meg. Ezt a tényt nem befolyásolja, hogy a felperes nyilvántartása megfelelt-e a számviteli törvény rendelkezéseinek, mert a polgári perben irányadó kötetlen bizonyítás elve miatt ettől függetlenül is lehetséges volt a jogosultság igazolása, amire teljességgel alkalmas volt a bérprogramot eredetileg kifejlesztő személy - a szerző - tanúvallomása. Ezt a kérdést az alperes hivatkozásával ellentétben Sz. J. szakértő véleménye nem dönthette el az ehhez szükséges kompetencia hiányában, hiszen az ebben a kérdésben való állásfoglalással a bíróság hatáskörét vonta el meg nem engedett módon, miként a többi jogkérdésben való állásfoglalás során is ugyanezt tette. Mivel Sz. J. szakértő a kompetenciáját súlyosan sértő és meg nem engedhető módon tett megállapításából következően az alperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, és az egyéb kérdésekben adott véleményét is ezen megállapítása mentén alakította ki, helytállóan járt el az elsőfokú bíróság a szakvéleményének figyelmen kívül hagyásával.

A fentebb írtaknak nem csupán a felperest megillető szerzői vagyoni jogok, hanem az alperes kártérítési felelősségének fennállása szempontjából is jelentőségük volt, nevezetesen abban a tekintetben, hogy az alperes nem állt munkaviszonyban a felperessel.

Azt maga az alperes sem vitatta, hogy a felperes megbízása alapján, tehát a vele létrejött - lényegében munkavégzésre irányuló - polgári jogi jogviszony keretében fejtette ki a tevékenységét, amelynek része volt a felperes rendelkezése alá tartozó programok fejlesztése is, s miként ezt a 2005. november hó 16. napján előterjesztett érdemi ellenkérelmében is kifejtette, közte és a felperes között nem volt megállapodás az általa elvégzett fejlesztésekről, azaz részére többletjogot nem kötöttek ki. Emiatt a munkaviszony megléte nem volt elengedhetetlen feltétele a felperes sértetti státuszának, és a munkaviszony hiánya sem teremt a peres felek, mint társszerzők között a vagyoni jogosultságok tekintetében bárminemű közösséget a felperes megbízása alapján az alperes által továbbfejlesztett mű tekintetében a felek közötti jogviszony erre vonatkozó rendelkezésének hiányában, ehelyett a vagyoni jogok a felperest illették meg továbbra is teljes terjedelemben.

Emiatt nincs jelentősége annak, hogy a B-féle szakvélemény és K. Zs. P. az alperes által továbbfejlesztett művet önálló szellemi alkotásnak minősítette, ahogy nincs jelentősége a tulajdoni arányok ennek alapján történt meghatározásának sem.

A leírtak miatt a szerzői vagyoni jogok a felperest illették meg, és az alperes azokat megsértve, a felperes sérelmére bűncselekményt elkövetve neki kárt okozott, amiért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján - mivel adottak az ennek megállapításához szükséges négy konjunktív feltétel (a felperest ért kár¹, az alperes által elkövetett bűncselekmény, mint jogellenes² és vélelmezettlen neki felróható magatartás³, valamint az ezek közötti okozati összefüggés⁴) - kártérítési felelősséggel tartozik.

Az összecszerűség tekintetében az alperes által hivatkozott vagyoni hátrány büntetőjogi kategória, ami nem azonos a polgári jogi értelemben vett kár fogalmával. A Btk. 137. §-ának 5. pontja szerint e törvény alkalmazásában kár a bűncselekménnyel a vagyonban okozott értékcsökkenés, míg a vagyoni hátrány a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny. A vagyoni hátrány tehát két elemből tevődik össze: a vagyonban okozott kárból (*damnum emergens*), mint vagyonvesztésből, továbbá az elmaradt vagyoni előnyből (*lucrum cessans*), mint elmaradt vagyonnövekedésből. Ezzel szemben a polgári jogunk a teljes reparáció elvét vallja, amikor a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A büntetőeljáráásban beszerzett szakvélemények egyaránt két különböző összeget határoztak meg. A Be-féle szakvélemény meghatározta egyrészt a vagyoni hátrány összegét, amibe tartozott elmaradt haszonként a rendszerkövetés kiesett díja, az alperes gépén talált programok értéke (fajtánként csak egy példányt figyelembe véve), valamint a forráskódok törlése miatti helyreállítás költségei, másrészt a másik - magasabb - összeg az alperes gépén talált programok kifejlesztésének költségét takarta.

Ez utóbbi kárként nem volt értékelhető a felperes oldalán, mert egyrészt a fejlesztés költségei lényegesen meghaladják az adott program értékét (aminek magyarázata, hogy a program többszörözhető, ezáltal annak sokszori értékesítése fedezi a kifejlesztéséhez felhasznált anyagi és egyéb ráfordítást), másrészt a felperes a létrehozott műtől nem esett el, azt nem kellett újból kifejlesztenie.

A B-féle szakvélemény az okozott vagyoni hátrány összegén túl az alperestől lefoglalt adathordozókon talált programok értékét is meghatározta, még hozzá oly módon, hogy az egyes programok darabonkénti értékét beszorozta a felhasználók számával. Miként arra az alperes is megalapozottan hivatkozott a fellebbezésében, ez a módszer helytálló eredményt nem adhatott, ugyanis a rendelkezésre álló - elsősorban a büntetőeljárásból nyert - adatokból megállapíthatóan három cégnél történt meg a jogosulatlanul felhasznált programok telepítése, míg a többi felhasználó részére szóló programok elkészítésére, tárolására a felperessel fennállt jogviszony keretén belül került sor, amely cégekkel az alperesnek nem is volt közvetlen kapcsolata.

Az alperes ezen programok eltulajdonításával a fentiek szerint nem azok fejlesztési költségével azonos összegű kárt okozta a felperesnek, mert ugyan a programok jogosulatlan felhasználása révén neki azokat nem kellett jelentős költség- és időráfordítás ellenében kifejlesztenie, tehát e tekintetben jogosulatlanul jutott vagyoni előnyhöz, de ez egyúttal kárként nem jelentkezik a felperes oldalán, hiszen a felperes továbbra is rendelkezik ezekkel a programokkal, azokat újból és jelentős anyagi ráfordítások mellett nem kell kifejlesztenie, továbbá változatlanul rendelkezik a programok szerzői vagyoni jogaival is.

Emiatt nem a fejlesztési költséggel azonos összeg az, amit e tekintetben kárként a felperesnek okozott, de nem is az alperes által jogosulatlanul felhasznált programok darabonkénti értéke, hanem leginkább az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint. Ennek a díjnak pedig korlátlan alkalommal történő felhasználáshoz kell igazodnia függetlenül attól, hogy az alperes védekezése szerint csupán három cégnél telepítette a programokat, mert a szándéka egyértelműen a felperes

jogosultsága alá tartozó programok jogosulatlan felhasználása révén tartós jövedelemszerző tevékenység folytatása volt - emiatt is minősítette a jogerős büntetőítélet a terhére rótt bűncselekményt üzletszerűen elkövetettnek -, és ezért annak nincs jelentősége, miszerint a lebukásáig hány alkalommal történt meg ténylegesen a jogosulatlan felhasználás. E tekintetben szintén nincs relevanciája annak, hogy az alperes utóbb, már a felperessel fennállt jogviszony keretein kívül milyen fejlesztéseket hajtott végre a programokon, hiszen erre akkor is lehetősége lett volna, ha megszerzi ezen programok - nem kizárólagos és részleges - vagyoni jogait; így csak azon - alapvetően az éves kötelező bevallások miatti, azaz szükségszerű - alperesi korszerűsítések és fejlesztések bírnak jelentőséggel, amelyeket a felperessel fennállt jogviszony keretében végzett, mivel azok vagyoni jogai az alperes részére való többletjogok biztosítása hiányában a felperest illették meg. Amennyiben az alperes a felperessel meg kívánt volna állapodni a programok jogszerű felhasználásáról, akkor vele a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött mûpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licencia-szerződést kellett volna kötnie, aminek elmaradása miatt a licencdíj az, ami kárként a felperes oldalán jelentkezik a rendszerkövetés elmaradt díja mellett.

Az eddig lefolytatott bizonyítás az előbb említett kérelemre nem irányult, ezért a rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság ítélete az összecszerűség tekintetében érdemben nem volt felülbíráható. A bizonyítási eljárás nagyterjedelmű kiegészítésére a másodfokú eljárásban nem volt lehetőség, azzal ugyanis sérült volna az eljárás kétfokúságának az elve.

A leírtakra figyelemmel az ítélet tábla - mivel a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege tekintetében a vita elkülöníthető volt - a Pp. 213. §-ának (3) bekezdése alapján a jog fennállását közbelső ítéletével előzetesen megállapította, míg az elsőfokú bíróság ítéletét a kártérítési követelés összegére vonatkozóan a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítva. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak szakértői bizonyítás keretében tisztázni kell a szoftverek jogosulatlan felhasználásával a rendszerkövetés miatt elmaradt jövedelem mellett okozott további kár összegét a fentebb részletesen kifejtett szempontok alapján, amelyet követően kerül csak abba a helyzetbe, hogy a kereset felől megalapozottan dönthessen.

Az ítélet tábla „a perköltségről való rendelkezésről a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban, ha a bíróság az ügyben részítélettel vagy közbelső ítélettel határoz” címmel kiadott 4/2009. (XII.14.) PK vélemény II/1. pontjára figyelemmel a felek oldalán felmerült perköltség és a fellebbezési eljárási illeték összegét csupán megállapította, annak viseléséről a Pp. 252. §-ának (4) bekezdésére is figyelemmel az elsőfokú bíróság fog dönteni az eljárást befejező határozatában. A felek oldalán a jogi képviselőjükkel felmerült ügyvédi munkadíj összegét az ítélet tábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján meghatározott, de a rendelet 3. §-ának (6) bekezdése alapján a kifejtett tevékenységhez igazodóan mérsékelt összegben állapította meg. Arra felhívja az elsőfokú bíróság figyelmét a BH. 1983/137. szám alatti jogesettel illusztrált bírói gyakorlatra utalással, hogy ha a feleknél felmerült vagy általuk előlegezett perköltségösszegek egymás közötti aránya számottevő összegben eltér a pernyertesség, illetve a pervesztesség arányától, a bíróság nem rendelkezhet úgy, hogy a perköltséget mindegyik fél maga viseli; az erre vonatkozó rendelkezésnek a felek jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj tekintetében sem volt alapja, figyelemmel a pernyertesség aránya közötti számottevő

különbségre (az elsőfokú bíróság ítélete szerint a felperes 86,33 %-ban lett pernyertes). Szintén nem volt lehetőség a jelen perben a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-ának (1) bekezdése alapján a meg nem fizetett illeték alól a perköltségben nem marasztalt felet - a felperest -mentesíteni, mert a marasztalás összegének a megállapítása nem bírói mérlegeléstől függött, ahogy annak megállapítására nem is méltányosság alapján került sor.

Debrecen, 2010. október hó 29. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

tisztviselő

III.

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.487/2011/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Danka János (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Kardos László (címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.P.22.221/2010/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig azzal hagyja helyben, hogy az alperes marasztalásának helyes tőkeösszege 6 373 400 (hatmillió-háromszázhetvenháromezer-négyszáz) Ft.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 202 355 (kétszázkétezer-háromszázötvenöt) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

Az alperes 1999. június hó 1. napjától 2001. december hó 31. napjáig állt munkavégzésre irányuló jogviszonyban a felperessel. A felperes különböző gazdasági társaságoknak bér-, munkaügyi, főkönyvi, számlázó, pénzügyi illetve készletnyilvántartó programokat értékesített rendszerkövetéssel, az alperes ezen programok programkövetését és karbantartását látta el.

Az alperes, mint üzletvezetésre jogosult beltág 2001. december hó 18. napján létrehozta a "Ny" Bt., amelynek tevékenységi körébe a szoftverkészítés, a tanácsadás és más számítástechnikai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás tartozott. Az alperes a felperes tulajdonát képező programokat 2001. év végén átírta, aminek eredményeként a programok a kimenő dokumentáció nyomtatásakor és a képernyőn a különböző menüpontoknál jogtulajdonosként a "Ny" Bt.-t jelölték meg.

Ezt követően az alperes a "Ny" Bt. képviselőjében a "H" Rt.-vel, a ny-i H. Sz. és a "T" Kft.-vel, mint a felperes szerződéses partnereivel szerződést kötött a "Ny" Bt. jogtulajdonos nevében készített program telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására ellenszolgáltatás fejében.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság előtt a.....alatt volt folyamatban nyomozati eljárás, aminek során B. T. és B-né K. E. eseti szakértők készítettek szakvéleményt. Ennek alapján a rendszerkövetési szerződések felmondásából eredő bevételkiesés egy évre számítva 794 900 Ft volt, amely összeg alapja

a "Ny" Bt.-hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- "H" Rt. 448 800 Ft
- H. Sz. 81 600 Ft
- "T" Kft. 43 000 Ft

a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- "V" Bt. 40 000 Ft
- "X" Kft.. I-III. negyedév 58 500 Ft
- "Sz. E." Mezőgazdasági Szövetkezet I-III. negyedév 81 000 Ft
- "N. Zs." Kft. 3 hónapra 42 000 Ft.

Az alperes által másolt, de a felperes által fejlesztett program futtatható és forrásnyelvű változata alapján, külön programnak tekintve a minden ügyfélnek külön készült változatot, a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humánerőforrások figyelembevételével az eltulajdonított programok értéke 5 800 000 Ft volt. A bérprogram értéke a fejlesztési költségek, a ráfordított munkaidő és humánerőforrások alapján 300 000 Ft volt, ez magába foglalja az adaptáció csökkentett költségének arányos eloszlását is. A kiszolgáló funkciót megvalósító programok értéke 100 000 Ft volt, mert azokat a már meglévő programmodulokból a teljes programhoz mértén csekély idő- és energiaráfordítással létre lehet hozni. A bérprogramhoz képest kisebb volumenű munkák esetében a programok értéke 200 000 Ft volt.

A Nyíregyházi Városi Bíróság előtt a B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőeljárásban B. Z. igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint - a felperes által benyújtott ügyféllistára, a 10 hónapra számított rendszerkövetési díjra, a programkódok pótlására, illetőleg az alperesi cég jogosulatlan előnyszerzésére és arra is figyelemmel hogy az alperes a forráskódokat a felhasználók, valamint a felperes gépéről is letörölte, ami jelentős hátrányt jelentett úgy időben, mint fejlesztési költségben is - összesen 1 398 025 Ft összegű vagyoni hátrány következett be.

Az elmaradt 642 900 Ft rendszerkövetési díj alapja

a "Ny" Bt.-hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- "H" Rt. 374 000 Ft
- H.Sz. 90 667 Ft
- "T" Kft. 35 833 Ft

a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- "X" Kft.. 19 400 Ft
- "Sz. E." Mezőgazdasági Szövetkezet 81 000 Ft
- "N. Zs." Kft. 42 000 Ft.

A programok piaci értéke 525 000 Ft, míg a törölt forráskódok miatt a felperesnél a kiesett munka miatt okozott kár összege programonként egy heti munkakiesést alapul véve 230 125 Ft volt. Az 1 398 025 Ft összegű vagyoni hátrányon túl a számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok fejlesztésének költsége 5 983 250 Ft-ban határozható meg.

A Nyíregyházi Városi Bíróság a 11.B.2178/2003/26. számú, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.12/2006. szám alatti részben megváltoztató ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki a Btk. 329/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdésének b) pontja szerint minősülő és büntetendő 1 rendbeli folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének büntetésében. A felperes, mint magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság ítélete a vádhoz kötötten - az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően - azt állapította meg, miszerint az alperes 2 000 000 Ft-ot el nem érő vagyoni hátrányt okozott a felperesnek.

A büntető eljárás során elkobzott bűnjelek - hajlékony- és merevlemezek - 2005. június hó 27. napján megsemmisítésre kerültek.

A felperes módosított keresetében az alperest 7 381 275 kártérítés és ennek 2002. január hó 1., azaz a bűncselekmény elkövetésének napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni. A követelt kártérítésen belül a program jogosulatlan felhasználásával okozott kár összegét 5 983 250 Ft-ban, míg az elmaradt jövedelmének összegét 1 398 025 Ft-ban határozta meg. A felperes keresete indokául hivatkozott arra, hogy az alperes a munkakörének ellátása során tudomására jutott információkkal súlyos mértékben visszaélt és a szerződéses partnerek felé olyan tartalmú nyilatkozatokat tett, miszerint a társaság csődbe került, ezért a programokat a továbbiakban ő, illetőleg az általa alapított "Ny" Bt. fogja felügyelni, ezért a díjakat is a továbbiakban a részére kell fizetni, és vele kell elszámolni is. Az alperes egyrészt jogtalanul használta a felperes programjait, másrészt megtévesztő információkkal elérte azt, hogy a partnerek nem a felperessel kötötték szerződést, így jelentős bevételtől esett el, harmadrészt a felperesről a partnerek körében évek óta kialakult jó képet és kedvező megítélést, üzleti hírnevet lerontotta és partnerei jelentős részével az üzleti kapcsolat is megszakadt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelme indokául hivatkozott az általa felhasznált szoftver saját fejlesztésű jellegére és arra, hogy nem állt munkaviszonyban a felperessel, ezért a fejlesztés nem volt munkaköri kötelezettsége. Hivatkozott a büntetőügyben eljáró bíróság által megállapított vagyoni hátrány összegére, ami a 2 000 000 Ft-ot nem haladta meg, ez utóbbit szintén vitatva. Az összecszerűség vonatkozásában hivatkozott arra is, hogy a felperes által elszenvedett vagyoni hátrány összege összesítve 1 398 025 Ft volt.

Az elsőfokú bíróság a 3. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 6 372 600 Ft tőkét, és ennek 2002. január hó 1. napjától évi 11 %, 2005. január hó 1. napjától évi 9,5 %, 2005. július hó 1. napjától évi 7 %, 2006. január hó 1. napjától évi 6 %, 2006. július hó 1. napjától évi 6,25 %, 2007. január hó 1. napjától évi 8 %, 2007. július hó 1. napjától évi 7,75 %, 2008. január hó 1. napjától évi 7,50 %, 2008. július hó 1. napjától évi 8,5 %, 2009. január hó 1. napjától évi 10,00 %, 2009. július hó 1. napjától évi 9,5 %, 2010. január hó 1. napjától évi 6,25 % mértékű késedelmi kamatát; ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 463 000 Ft előlegezett szakértői költséget, mint perköltséget, ezt meghaladóan a felek perköltségeiket maguk viselik, míg a meg nem fizetett kereseti illetéket az állam.

Határozatának indokolása szerint az alperes által elkövetett bűncselekmény elkövetési tárgyát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXXVI. törvény (Szjt.) 1. §-a határozza meg, mert a (2) bekezdésének c) pontja a szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásnak minősíti a számítógépi

programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtáját, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is. Az alperes büntetőjogi elítélésének alapja, hogy a felperes szerzői jogát megsértette, amellyel összefüggésben vagyoni hátrányt okozott. Ettől eltérő tényállás megállapítására a bíróságnak a Pp. 4. §-ának (2) bekezdésben foglalt rendelkezés miatt nincs lehetősége, és ezért az alperes szerzői jogot sértő, ezáltal kárigényt megalapozó jogellenes magatartása bizonyított, amivel szemben nem lehetett eredményesen védekezni azzal, hogy a programot két szakértő is önálló szellemi alkotásnak minősítette, így a szerzői jogsértést nem is követte el. Az alperes alaptalanul vitatta azokat a bűnösségének kérdésére is kiható tényállási elemeket (jogtulajdon, munkaviszony, vagyoni hátrányokozás), amelyek a bűnössége megállapításának alapjául szolgáltak.

Az alperes tehát megsértette az Szjt. 16. §-ának (1) bekezdésben, a 29. §-ában és az 59. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket azzal, hogy a jogtulajdonos engedélye nélkül és neki vagyoni hátrány okozva átdolgozta a jogvédelem alatt álló programokat, majd azokat felhasználva a telepítésükre, üzemeltetésükre és karbantartásukra szerződéseket kötött.

A perben az elsőfokú bíróságnak a szerzői jogsértés, mint bűncselekmény polgári anyagi jogi következményeiről, azaz a felperes kártérítési igényéről kellett döntenie. Az Szjt. 7. §-a értelmében a szerzőt művével kapcsolatban egyaránt illetik a személyhez fűződő és a vagyoni jogok. A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás az Szjt. 1. §-a (2) bekezdésének c) pontja és a Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése alapján jogvédelmet élvez. A jogaiban sértett fél választhat, hogy a jogvédelem melyik eszközével él, a külön jogszabályban biztosított jogokat érvényesíti-e, vagy a Ptk. 84. §-ában megjelölt lehetőségeket részesíti-e előnyben. A Ptk. 87. §-ának (1) bekezdés szerint, akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik, a külön jogszabályban meghatározott védelmen kívül a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja. Azt, hogy a kártérítés feltételei fennállnak-e, a szerződésen kívül okozott károkra vonatkozó rendelkezések szerint kell vizsgálni; a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni; mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni; míg a (4) bekezdés értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az elsőfokú bíróság a kár összegszerűsége tekintetében a nyomozati eljárási szakban beszerzett B. T. és B-né K. E. eseti szakértők véleményét fogadta el ítélezése alapjául a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményében írtakon túl arra tekintettel, hogy B. Z. igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetében csupán a felperesi nyilatkozat alapján, míg a "B-féle" szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződések, illetve azok hiányában a leszámlázott munka alapján határozta meg. A "B-féle" szakvélemény a vizsgált programok értékének a meghatározását részletesen megindokolta, míg a "Be-féle" szakvélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzítette és kellően alá nem támasztotta a fejlesztési költséget külön értékelt.

Az elsőfokú bíróság emiatt a rendszerkövetési díjat 572 000 Ft értékben fogadta el, mert az ennek alapjául szolgáló esetekben állapítható meg, hogy az alperes a jogosulatlanul

megszerzett felperesi programokat e cégeknél felhasználta, míg a többi, a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cég esetében nincs adat arra, hogy a szerződés megszűnésére az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben került volna sor. Ezért kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest 5 800 000 Ft és 572 000 Ft, mindösszesen 6 372 600 Ft kár megtérítésére annak késedelmi kamataival együtt, és a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte, vitatva a felperes keresetösségi jogát és az eredeti jogtulajdonosi mivoltát, továbbá az összecszerűségeket is.

A Debreceni Ítéletkönyv a Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes felé a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok jogosulatlan felhasználásával okozott kárért. A kár összecszerűsége tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felek oldalán felmerült fellebbezési eljárási költséget személyenként 100 000 Ft-ban állapította meg, továbbá megállapította, hogy az alperes fellebbezésével 382 400 Ft fellebbezési eljárási illeték merült fel.

A közbenső ítélet indokolása szerint a szerzői vagyoni jogok a felperest illették meg, és az alperes azokat megsértve, a felperes sérelmére bűncselekményt elkövetve neki kárt okozott, amiért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítési felelősséggel tartozik. Az alperes ezen programok eltulajdonításával nem azok fejlesztési költségével azonos összegű kárt okozta a felperesnek, mert ugyan a programok jogosulatlan felhasználása révén neki azokat nem kellett jelentős költség- és időráfordítás ellenében kifejlesztenie, tehát e tekintetben jogosulatlanul jutott vagyoni előnyhöz, de ez egyúttal kárként nem jelentkezik a felperes oldalán, hiszen a felperes továbbra is rendelkezik ezekkel a programokkal, azokat újból és jelentős anyagi ráfordítások mellett nem kell kifejlesztenie, továbbá változatlanul rendelkezik a programok szerzői vagyoni jogaival is. Az okozott kár nem is az alperes által jogosulatlanul felhasznált programok darabonkénti értéke, hanem leginkább az az összeg, amit az alperes által szándékolta felhasználni lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint.

Ennek a díjnak pedig korlátlan alkalommal történő felhasználáshoz kell igazodnia függetlenül attól, hogy az alperes védekezése szerint csupán három cégnél telepítette a programokat, mert a szándéka egyértelműen a felperes jogosultsága alá tartozó programok jogosulatlan felhasználása révén tartós jövedelemszerző tevékenység folytatása volt - emiatt is minősítette a jogerős büntetőítélet a terhére rótt bűncselekményt üzletszerűen elkövetettnek -, és ezért annak nincs jelentősége, miszerint a lebukásáig hány alkalommal történt meg ténylegesen a jogosulatlan felhasználás.

Amennyiben az alperes a felperessel meg kívánt volna állapodni a programok jogszerű felhasználásáról, akkor vele a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licenc-szerződést kellett volna kötnie, aminek elmaradása miatt a licencdíj az, ami kárként a felperes oldalán jelentkezik a rendszerkövetés elmaradt díja mellett. Mivel a lefolytatott bizonyítás az előbb említett kérelemre nem irányult, és emiatt az elsőfokú bíróság ítélete az összecszerűség tekintetében érdemben nem volt felülbíráható, a

bizonyítási eljárás nagyterjedelmű kiegészítésének szükségessége miatt az ítéletábra a jog fennállását közbenső ítéletével előzetesen megállapította, míg az elsőfokú bíróság ítéletét a kártérítési követelés összegére vonatkozóan a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítva.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 14. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 6 372 600 Ft tőkét és ennek 2002. január hó 1. napjától járó késedelmi kamatát és 972 000 Ft perköltséget, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a Debreceni Ítéletábra közbenső ítéletéhez anyagi jogerő fűződik, ezért az alperes kárfelelőssége a megismételt eljárásban már nem volt vitássá tehető, az elsőfokú bíróságnak kizárólag a felperesi kárigény összegének a megalapozottságát kellett elbírálnia.

A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. §-a (2) bekezdésének c) pontja és a Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése, valamint az Alkotmány 70/G. §-a alapján jogvédelmet élvez. A szerző kizárólagos joga a művét többszörözni és erre másnak engedélyt adni. Többszörözés a mű rögzítése anyagi hordozón, közvetlen vagy közvetett formában bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, és egy vagy több másolat készítése a műről. A szerző kizárólagos joga a művét terjeszteni és erre másnak engedélyt adni. Terjesztés a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak hozzáférhetővé tétele a nyilvánosság számára, ami történhet forgalomba hozattal (a műpéldány tulajdonjogának átruházásával), bérbeadással, a műpéldányok importjával és kölcsönzésével. A szerző kizárólagos joga a művét átdolgozni vagy erre másnak engedélyt adni. Átdolgozás a mű minden olyan megváltoztatása, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.

Az átdolgozás során mindig figyelemmel kell lenni a szerzőnek a műve integritására vonatkozó személyhez fűződő jogára. Ezeket a felhasználási jogokat a szerző közvetlenül vagy a közös jogkezelés útján gyakorolhatja.

A felhasználó a jogszerű felhasználáshoz szükséges szerzői engedélyt vagy a szerzővel közvetlenül megkötött szerződéssel, vagy a közös jogkezelő szervezeten keresztül szerezheti meg. A szerzőt a mű felhasználásának engedélyezése ellenében szerzői jogdíj illeti meg, amelyről a felek a felhasználási szerződésben állapodnak meg. Minél szélesebb körű a művel kapcsolatos felhasználói monopólium, annál többbe kerül, ezért szerződéses kapcsolat esetén a felek által kialakított, a szerzőt megillető díjazás, a jogdíj igazodik a felhasználási jog terjedelméhez (megfelelő díjazás elve).

Az alperes a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok korlátlan alkalommal történő felhasználásának lehetőségét jogosulatlanul, bűncselekmény útján szerezte meg.

Az objektív jogsértés, a szerzői mű jogosulatlan felhasználása esetén a szerző vagyoni igényének legalsó határa az elmaradt jogdíj, mert legalább ezzel gazdagodott, amikor nem a felhasználási szerződésen alapuló felhasználásra került sor a részéről. Az Szt. 16. §-ának (4) bekezdése rögzíti az arányos díjazás elvét annak kimondásával, hogy ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg,

amelynek - eltérő megállapodás hiányában - a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. Az alperes által jogosulatlanul megszerzett korlátlan alkalommal történő felhasználás lehetősége miatt a felhasználáshoz kapcsolódó bevétel nem bírt jelentőséggel, mert arányos díjazás csak az egyes felhasználási módokhoz, a felhasználás terjedelméhez mérten lett volna becsülhető.

Az alperes által okozott kár összecszerúségét a felperesnek kellett bizonyítania a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben adott útmutatás szerint megkísérelte meghatározni, mi az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szt. 42. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint. A kár összecszerúségének megítélése szakértői kompetenciába tartozó kérdés, ám ennek akadálya volt, hogy a büntetőeljárás lezárása után a bűnjelek megsemmisítésre kerültek. **Az elsőfokú bíróság felhívta a Szerzői Jogi Szakértő Testületet a szakértői véleményének kiegészítésére, így annak a kérdésnek a megválaszolására, hogy mi az az összeg, amelyet a jogosult a jogszerű felhasználásért követelhetett volna a jogsértés időpontjában akkor, ha az egyedileg kifejlesztett és karbantartott számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügyi programok tekintetében a felhasználási szerződés kiterjedt volna a programok átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött mûpéldányok terjesztését is), továbbá a felhasználás korlátlan mértékű (számú). A Szerzői Jogi Szakértő Testület a szakértői véleményét kiegészíteni nem tudta, véleménye szerint megbecsülni sem lehet a jogdíj összegét a számítógépi programalkotás eredeti és átdolgozott verzióinak hiányában.**

A Ptk. felelősségi rendszerének a célja, hogy a károsult teljes vagyoni elégtételt kapjon a felelős személytől, és pusztán azért, mert a károsult vagyonaiban bekövetkezett értékcsökkenést, illetőleg az elmaradt hasznot pontosan nem lehet kiszámítani, a károsult nem maradhat jóvátétel nélkül.

A Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas. Az általános kártérítés jogintézménye alkalmazására akkor kerül sor, ha a kár bekövetkezte biztos, de a mértéke bizonytalan. Az általános kártérítés megítélésekor az összecszerúen kimutatható káron felül a károsult kártérítést kap azokért a károkért is, amelyeknek az összecszerúsége pontosan nem számítható ki. A Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogi szabály a Pp. 206. §-a (3) bekezdésének eljárásjogi rendelkezésével együtt - mely szerint a bíróság a kártérítés összegét, ha szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményének mérlegelésével belátása szerint határozza meg - a bíróság mérlegelésére bízta a kár mértékének összecszerú megállapítását, ezáltal biztosítva, hogy a károsult a legteljesebb kárpótlásban részesüljön.

A két rendelkezés alkalmazásának eltérőek a feltételei; az általános kártérítésnek a károsodás mértékének bizonytalansága, az eljárásjogi mérlegelésnek pedig a bizonyítási eljárás nehézsége lehet az oka. A Pp. 206. §-ának alkalmazására szélesebb körben kerülhet sor, mint az általános kártérítés megítélésére. A bizonyítási lehetőségek kimerítése után még tisztázatlan tényállást a bíróság minden esetben a Pp. 206. §-ának (3) bekezdése alapján állapítja meg, de nem minden esetben kerülhet sor mérlegeléssel megállapított tényállás esetén általános kártérítésre. Az általános kártérítés megítélésénél a bizonyítási nehézségek csak annyiban jelentősek, amennyiben azok a kár mértéke tekintetében jelentkeznek. Annak

megállapításához, hogy a kár mértéke pontosan nem számítható ki, szükséges, hogy a bíróság előzetesen minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást lefolytasson a kár felderítése végett. A jelen perben a bizonyítási nehézség abból adódott, hogy a számítógépi programalkotás eredeti és átdolgozott verziói, mint bűnjelek megsemmisítésre kerültek, ezért csak a büntetőeljárásban a lefoglalt programok szakértői vizsgálata alapján adott szakértői vélemények álltak rendelkezésre, amelyek a kár összegszerősége tekintetében mindössze a bírói mérlegelés támpontjaként szolgálhattak a büntetőeljárásbeli szakértői bizonyítás eltérő iránya miatt.

Az elsőfokú bíróság a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye alapján a szoftverek jogosulatlan felhasználásával okozott kár, mint általános kár összegszerősége tekintetében a büntetőeljárás nyomozati szakában beszerzett B. T. és B-né K. E. igazságügyi szakértők véleményét fogadta el ítélezése alapjául, mert az a vizsgált programokat részletezve részletesen indokolta azok 5 800 000 Ft értékének a meghatározását, míg a "Be-féle" vélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzíti és kellően alá nem támasztotta, egyben elfogadhatatlanul a fejlesztési költséget értékelt. Az elsőfokú bíróság a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleménye alapján a rendszerkövetés miatt elmaradt jövedelem összegszerősége tekintetében is a B. T. és B-né K. E. igazságügyi szakértők véleményét fogadta el (572 000 Ft) a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményén túl arra tekintettel, mert B. Z. igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetén csupán a felperes nyilatkozat alapján határozta meg, míg a "B-féle" szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződéseket, illetve azok hiányában a leszámított munkát vette alapul.

A fentiek miatt kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest a szoftverek jogosulatlan felhasználásával okozott 5 800 000 Ft általános kártérítés és elmaradt jövedelemként 572 000 Ft, összesen 6 372 000 Ft megfizetésére annak késedelmi kamataival együtt, a keresetet ezt meghaladóan elutasítva.

Az ügy tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta miatt le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megtérítése alól a felperest az Itv. 62. §-ának (2) bekezdése szerint mentesítette, míg az alperes pervesztességére jutó részt a számára engedélyezett személyes költségmentesség folytán viseli az állam. Az elsőfokú bíróság az alperest a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő ügyvédi munkadíjból és a felperes által előlegezett szakértői díjból álló perköltség megfizetésére a közbenső ítéletben meghatározott másodfokú perköltség mellett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak részben történő megváltoztatását és a felperes keresetének az elutasítását kérve. Változatlanul vitatta a károkozás megtörténtét hangsúlyozva, hogy az otthonában és az ügyfeleknél dolgozott, amelynek során a felperes munkaeszközeit és erőforrásait nem használta. Állította, hogy részéről programeladás nem történt, a forráskódok amúgy is felmásolásra kerültek az ügyfelek számítógépére, azaz ők ezeknek a programoknak a tulajdonosai lettek, ennél fogva azokat bárki mással továbbfejleszthették. Hivatkozott arra is, hogy a felperes az őt ért kár összegszerőségét nem tudta bizonyítani annak ellenére, hogy ez az ő kötelezettsége lett volna, aminek következményeként a keresetet el kellett volna utasítani. Vitatta a "B-féle" szakvéleményben a programok értékének meghatározására alkalmazott módszert, az ugyanis alkalmatlan a felperesnek okozott kár meghatározására, már csak azért is, mert ő a korábbi program alaprutinjait használta fel csupán, ezért a felperes is ezek értékének a megtérítését követelhetné, amelyek értéke töredéke a programok értékének. hivatkozott arra is, hogy a vele

szerező három cég programjának az értéke 900 000 Ft. A későbbiekben azt is kétségessé tette, hogy a rutinok felhasználásából a felperesnek egyáltalán kára származott, továbbá hivatkozása szerint a programot nem a felperesnél fejlesztették, ezért az a tulajdonát sem képezhette.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítéletőzta a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a kereset részbeni elutasítására vonatkozó rendelkezéseit. Az ítéletőzta a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges és lehetséges mértékben feltárta, amiből az irányadó jogszabályok alkalmazásával helytálló jogi következtetésre jutott, amellyel és annak indokaival az ítéletőzta is egyetértett.

Csupán a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az ítéletőzta, hogy Debreceni Ítéletőzta Pf.I.20.548/2010/4. szám alatt meghozott közbenső ítélete a kártérítési felelősség jogalapjának a fennállását jogerősen megállapította, ezért az alperes sem az összecszerűség tekintetében megismételt eljárásban, sem pedig a jelen fellebbezésében azt vitássá már nem tehette.

Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben írt útmutatásnak megfelelően megkísérelte továbbfejleszteni a bizonyítást. A felperesnek okozott kár összecszerűsége ezért nem amiatt nem volt megállapítható, mert a felperes erre irányuló bizonyítási indítványt nem terjesztett elő és az elsőfokú bíróság ennek hiányában nem intézkedett a bizonyítás továbbfejlesztése érdekében, hanem ennek oka a bűnjelként lefoglalt programok időközben történt megsemmisítése volt. A felperest tehát mulasztás az oldalán lévő bizonyítási kötelezettség teljesítésében nem terhelte, amiért a keresetét elutasító - mulasztásos - ítélet meghozatalának sem volt helye. A bizonyítás objektív okok miatti akadályoztatása okán helytállóan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy ez nem eredményezhette az alperes kártérítési kötelezettség alóli mentesülését és ennek okán a felperes sem maradhatott reparáció nélkül, ezért - legalábbis részben - általános kártérítésnek van helye. Ennek meghatározásánál pedig a "B-féle" szakvélemény mindössze támpontként szolgálhatott - amelynek megállapításait a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye is megerősítette -, így ezen körülményekre tekintettel sem megalapozott az alperesnek a már korábban is előadott, és a fellebbezésében megismételt érvelése. Itt jegyzi meg az ítéletőzta, hogy a közbenső ítéletből nem az következik, miszerint csupán az alperessel szerződésben állt három cég esetében kellett volna a felhasznált programok értékét megállapítani. A közbenső ítéletben írtak szerint nem a fejlesztési költséggel azonos összeg az, ami kárként a felperest érte, de nem is az alperes által jogosulatlanul felhasznált programok darabonkénti értéke, hanem leginkább az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdése alapján. Ennek a díjnak pedig korlátlan alkalommal történő felhasználáshoz kellett volna igazodnia függetlenül attól, hogy az alperes védekezése szerint csupán három cégnél telepítette a programokat, mert a szándéka egyértelműen a felperes jogosultsága alá tartozó programok jogosulatlan felhasználása révén tartós jövedelemszerző tevékenység folytatása volt - emiatt is minősítette a jogerős büntetőítélet a terhére rótt bűncselekményt üzletszerűen elkövetettnek -, és ezért annak sem volt jelentősége, miszerint a lebukásáig hány alkalommal történt meg ténylegesen a jogosulatlan felhasználás. E tekintetben szintén nem volt

relevanciája annak, hogy az alperes utóbb, már a felperessel fennállt jogviszony keretein kívül milyen fejlesztéseket hajtott végre a programokon, hiszen erre akkor is lehetősége lett volna, ha megszerzi ezen programok - nem kizárólagos és részleges - vagyoni jogait; így csak azon - alapvetően az éves kötelező bevallások miatti, azaz szükségszerű - alperesi korszerűsítések és fejlesztések bírhattak jelentőséggel, amelyeket a felperessel fennállt jogviszony keretében végzett, mivel azok vagyoni jogai az alperes részére való többletjogok biztosítása hiányában a felperest illették meg. Amennyiben az alperes a felperessel meg kívánt volna állapodni a programok jogszerű felhasználásáról, akkor vele a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licencia-szerződést kellett volna kötnie, aminek elmaradása miatt a licencdíj az, ami kárként a felperes oldalán jelentkezett a rendszerkövetés elmaradt díja mellett.

Az elsőfokú bíróság megfelelően alkalmazta az általános kártérítés szabályát, s ennek során olyan összegben marasztalta az alperest, amely alkalmas a felperes teljes anyagi kárpótlására, figyelemmel a rendelkezésre álló szakvélemények megállapításaira is. Az elmaradt jövedelem összege tekintetében az ítéletábra észlelte, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, az alperessel szerződött három cég esetében ugyanis a rendszerkövetési szerződések felmondásából eredő bevételkiesés a "Ny" Bt.-hez átszerződött cégek esetében nem 572 000 Ft, hanem 573 400 Ft volt, amelyre figyelemmel a marasztalás helyes összege 6 373 400 Ft. Tekintettel arra, hogy a Ptk. 359. §-ának (1) és a Pp. 206. §-ának (3) bekezdései alapján immár ténylegesen mérlegeléssel állapította meg az elsőfokú bíróság a bűncselekménnyel okozott kár összegét, így helye volt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. §-a (2) bekezdésének alkalmazásának.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a marasztalás helyes összegének feltüntetésével a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése értelmében hagyta helyben a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése értelmében annak helyes indokai alapján.

Az alperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperes javára perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A fellebbezési eljárás illetékét az alperes személyes költségmentessége miatt az állam viseli a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 14. §-a alapján.

Debrecen, 2012. január hó 3. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelével:

kiadó

IV.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság
2.P.22.221/2010/14. szám

(A beadványokban erre a számra kell hivatkozni)

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A bíróság Dr. Danka János ügyvéd által képviselt felperesnek - Dr. Kardos László ügyvéd által képviselt alperes ellen 7.381.275,-Ft kár és járulékai megfizetése iránti indított perében a Legfelsőbb Bíróság Mpk.II.10.083/2010/1. számú kijelölő végzése, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítélete folytán megismételt eljárásban meghozta és nyilvánosan kihirdette az

Í T É L E T E T

Az alperes köteles megfizetni a felperesnek 15 napon belül 6.372.600,- (hatmillió háromszázhetvenkettő-ezer hatszáz) forint összeget, és ennek 2002. január 1. napjától évi 11 %, 2005. január 1. napjától évi 9,5 %, 2005. július 1. napjától évi 7 %, 2006. január 1-től évi 6 %, 2006. július 1-től évi 6,25 %, 2007. január 1-től évi 8 %, 2007. július 1-től évi 7,75 %, 2008. január 1. napjától évi 7,50 %, 2008. július 1. napjától évi 8 %, 2009. január 1. napjától évi 10,00 %, 2009. július 1. napjától évi 9,5 %, 2010. január 1. napjától évi 6,25 %, 2010. július 1. napjától évi 5,25 %, 2011. január 1. napjától évi 5,75 % mértékű, a kifizetésig esedékes késedelmi kamatát.

A bíróság a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasítja.

Az alperes köteles megfizetni a felperesnek 15 napon belül 972.000 Ft (kilencszázhetvenkettőezer) Ft perköltséget.

A meg nem fizetett illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye. A fellebbezés határideje a határozat kézbesítésétől számított tizenöt nap. A fellebbezést a Debreceni Ítéltáblához címezve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróságnál kell írásban 3 példányban benyújtani.

A Debreceni Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselet kötelező. A Debreceni Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik; csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos; a fellebbezés csak

az ítélet indokolása ellen irányul. A felsorolt esetekben a felek tárgyalás tartását kérhetik, illetve a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kérhető.

I n d o k o l á s

A bíróság a felperes kereseti kérelme, az alperes ellenkérelme, a felek perbeli előadásai, az általuk csatolt iratok, Nyíregyházi Városi Bíróság előtt B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőper iratai, szakértő véleménye alapján a következő tényállást állapította meg.

Az alperes 1999. június 1. napjától - 2001. december 31. napjáig állt munkavégzésre irányuló jogviszonyban a felperessel, aki különböző gazdasági társaságoknak bér, munkaügyi, főkönyvi, számlázó, pénzügyi illetve készletnyilvántartó programokat értékesített és ellátta ezen programok programkövetését illetve karbantartását.

Az alperes felperesnél történt munkavégzése során ezen programok programkövetését illetve karbantartását látta el.

Az - üzletvezetésre jogosult beltág - alperes 2001. december 18. napján létrehozta a xx cégjegyzékszámú X Betéti Társaságot, amelynek tevékenységi köre szoftverkészítés, tanácsadás illetve más számítástechnikai tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatás.

Az alperes a felperes jogtulajdonos tulajdonát képező programokat 2001. év végén - közelebbről pontosan meg nem határozható időben - átírta akként, hogy a programok a kimenő dokumentáció nyomtatásakor valamint a képernyőn a különböző menüpontoknál jogtulajdonosként a X Bt.-t jelöljék meg.

Ezt követően az alperes a X Bt. képviselőjében a Y1 Rt-vel, a Y2 Szövetkezettel valamint a Y3 Kft-vel szerződést kötött a X Bt. jogtulajdonos nevében készített program telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására vagyoni haszonszerzés érdekében.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság előtt 470/2002.bü. szám alatt folyamatban volt nyomozati eljárás során kirendelt szakértő1 és szakértő2 szakértők 2002. július 29. napján készítettek véleményt. A felperesnél keletkezett vagyoni hátrány tekintetében a szakértők a véleményüket 2003. január 16. napján készítették el a program tényleges előállítási költségére, a program árára, illetve a rendszerkövetési szerződések felmondásából fakadó bevételkiesésre bontva.

A nyomozati iratok között szereplő szakértői feljegyzés szerint a szakértői vizsgálatra a lefoglalt 527 db 1,2 megabyte kapacitású floppylemez, 324 db 1,44 megabyte kapacitású floppylemez és jelzés nélküli 286-os számítógép merevlemez, illetve 20 gigabyte kapacitású maxtor merevlemez esetében kerül sor.

A vizsgálat tárgyát a bérprogram képezte, amelynek értékét a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humánerőforrások figyelembevételével 300.000,-Ft-ban határozták meg.

A rendszerkövetési szerződések felmondásából fakadó bevételkiesést a felperes által kötött írásbeli szerződések, illetve annak hiányában a leszámlázott munkanap alapján határozták meg a kárértéket és egy évre számítva a rendszerkövetési díj alapján az okozott vagyoni

hátrányt 794.900,-Ft összegben, mindösszesen a vagyoni hátrányt: 1.094.900,-Ft-ban állapították meg.

szakértő1 és szakértő2 szakértők véleménye szerint a rendszerkövetési szerződések felmondásából eredő bevételekiesés egy évre számítva 794.900,-Ft:

A X Bt. -hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- Y1 (Cg.xx) 448.800 Ft
- Y2 Szövetkezet (Cg.xx) 81.600 Ft
- Y3 (Cg.xx) 43.000 Ft

A felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- Y4 (Cg.xx) 40.000 Ft
- Y5 Kft. (Cg.xx) I.-III. negyedév 58.500 Ft
- Y6 Szövetkezet (Cg.xx) I.-III. negyedév 81.000 Ft
- Y7 Kft. (Cg.xx) 3 hónapra 42.000 Ft

szakértő1 és szakértő2 szakértők véleményüket a lefoglalt adathordozókon lévő valamennyi alperes által másolt, felperes által fejlesztett program futtatható és forrásnyelvű változata alapján készítették el, külön programnak tekintve minden ügyfélnek külön készült változatot, a fejlesztési költségek, ráfordított munkaidő és humánerőforrások figyelembevételével az eltulajdonított programok értékét 5.800.000 Ft összegben határozták meg.

A véleményük utal rá, hogy a bérprogramok értékét a fejlesztési költségek, a ráfordított munkaidő és humánerőforrások figyelembevételével 300.000,-Ft-ban határozta meg, amely magába foglalja az adaptáció csökkentett költségének arányos eloszlását is.

A kiszolgáló funkciót megvalósító programok értékét 100.000,-Ft-ban rögzítette azzal, hogy már meglévő programmodulokból a teljes programhoz mérten csekély idő- és energiárfordítással létre lehet hozni őket.

A bérprogramhoz képest kisebb volumenű munkák esetében a programok értékét 200.000,-Ft-ban rögzítette a vélemény.

szakértő1 és szakértő2 szakértők 2003. május 27-én kelt írásbeli kiegészítő szakértői véleménye utal rá, hogy a bérprogram értékét a fejlesztési költségek, a ráfordított munkaidő és humánerőforrások figyelembevételével 300.000,-Ft-ban határozta meg, amely magába foglalja az adaptáció csökkentett költségének arányos eloszlását is. A kiszolgáló funkciót megvalósító programok értékét 100.000,-Ft-ban rögzítette azzal, hogy már meglévő programmodulokból a teljes programhoz mérten csekély idő- és energiárfordítással létre lehet hozni őket. A bérprogramhoz képest kisebb volumenű munkák esetében a programok értékét 200.000,-Ft-ban rögzítette a vélemény.

Mindezek alapján a jogellenesen birtokolt, eltulajdonított programok esetében az okozott kárt összesen 5.800.000,-Ft-ban állapította meg a szakértő (vélemény 9. oldal), amely tartalmazza a bérprogram korábban készült véleményben rögzített 300.000,-Ft értékét is.

A Nyíregyházi Városi Bíróság előtt B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőperben kirendelt szakértő3 igazságügyi szakértő 2004. január 17. napján készítette el véleményét.

A szakértő rendelkezésére álltak a büntetőeljárás alatt addig keletkezett iratok, a lefoglalt adathordozók és a felperestől bekért 2001. december, illetve 2002. január dátumú eredeti forráskódok és floppylemezek. A lefoglalt és a szakértő által vizsgált adathordozók jegyzékét a vélemény 1.4. pont alatt rögzítette.

A szakértő a vagyoni hátrány megállapításához figyelembe vette a felperes által benyújtott ügyféllistát, 10 hónapra a rendszerkövetési díjat, a programkódok pótlását, illetve az alperesi cég jogosulatlan előnyszerzését. A rendszerkövetési díj mértékét az alperesi cég által készített program bevezetésének időpontjáig számolta.

Rögzítette a vélemény, hogy szoftverkészítő cégek esetén az elkészített, illetve fejlesztés alatt álló programokat a cég legfontosabb nem vagyoni értékei, a programkódok megsemmisülése még mentés esetén is hetekkel vetheti vissza a cég munkáját.

A felperes az ügyfél igényére szabott program forráskódját az ügyfél gépén tárolta, ami nagyfokú rugalmasságot biztosított a fejlesztésben. Az alperes a forráskódokat a felhasználók, illetve a felperes gépéről is letörölte, ami jelentős hátrányt jelentett úgy időben, mint fejlesztési költségben is.

szakértő3 igazságügyi szakértő írásbeli szakértői véleményében az általa összesen 1.398.025 Ft összegben megjelölt vagyoni hátrány mértékét (12. oldal) a felperes által benyújtott ügyféllista, 10 havi - az átdolgozott program bevezetéséig - rendszerkövetési díj elmaradása a felperes által kötött szerződések alapján, programkódok pótlása, X Bt. jogosulatlan előnyszerzése alapján határozta meg.

szakértő3 az 1.398.025 Ft összegben megjelölt vagyoni hátrány mértékén túl a számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok fejlesztési költségét, a programozói munkadíjat fejlesztési idő, tesztelési nap és bér- és költségei alapulvételével 5.983.250 Ft-ban (vélemény 15. oldal) határozta meg.

szakértő3 igazságügyi szakértő az elmaradt összesen 642.900 Ft rendszerkövetési díjat, mint vagyoni hátrányt (vélemény 13. oldal) a következő összegekben jelölte meg:

A X Bt. -hez átszerződött cégek esetében szerződések alapján

- Y1 (Cg.xx) 374.000 Ft
- Y2 Szövetkezet (Cg.xx) 90.667 Ft
- Y3 (Cg.xx) 35.833 Ft

A felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető cégek esetében

- Y4 (Cg.xx) -
- Y5 Kft. (Cg.xx) felperesi nyilatkozat alapján 19.400 Ft
- Y6 Szövetkezet (Cg.xx) felperesi nyilatkozat alapján 81.000 Ft
- Y8 Kft. (Cg.xx) -
- Y9 Részvénytársaság (Cg.xx) -

□ Y7 Kft. (Cg.xx) szerződés alapján 42.000 Ft

Figyelembe vette a 642.900 Ft vagyoni hátrány megállapításánál, hogy az alperesi cégnél megtalálhatók a programok futtatható változata is, amelynek értékét 125.000,-Ft-ban rögzítette azzal, hogy a programokból a lefoglalt adathordozókon több példány is található, a kárérték kiszámításánál azonban csak egyet vett figyelembe. Ugyancsak nem vette figyelembe, hogy a felperes esetében több azonos céllal készült programváltozat létezett.

szakértő3 igazságügyi szakértő a programok piaci értékét 525.000 Ft, míg a törölt forráskódok miatt a felperesnél a kiesett munka miatt okozott kár összegét programonként egy heti munkakiesést alapul véve 230.125 Ft összegben határozta meg.

A Nyíregyházi Városi Bíróság előtt B.2178/2003. szám alatt folyt büntetőperben 2004. április 26-i tárgyaláson került sor a büntetőeljárásban a nyomozati eljárásban szakértői véleményt készítő szakértő1 és szakértő2, valamint a büntetőperben kirendelt szakértő3 igazságügyi szakértő személyes meghallgatására.

szakértő3 szakértő ezt követően 2004. június 21. napján készített kiegészítő írásbeli szakértői véleményt az alperes által rendelkezésre bocsátott iratok alapján.

Ezt követően a 2004. október 20-i tárgyaláson ismét meghallgatásra kerültek személyesen szakértő3 és szakértő1 szakértők.

szakértő1 szakértő ekkor a sértettnek okozott vagyoni hátrány vonatkozásában a szerződések alapján az okozott kárt a jogellenesen birtokolt programok esetében 5.800.000,-Ft összegben fenntartotta. Ugyancsak fenntartotta szakértő3 szakértő is az 5.983.250,-Ft vagyoni hátrány összegre vonatkozó megállapítását (jegyzőkönyv 6. oldal). A két összeg közötti különbség oka az eltérő számítási mód.

A Nyíregyházi Városi Bíróság a 11.B.2178/2003/26. számú ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki - a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.Bf.12/2006. számú megváltoztató ítélete szerint a vádhoz kötötten - a Btk. 329/A. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés b) pont szerint minősülő és büntetendő 1 rendbeli folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése büntetőjogi és a felperes, mint magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította megállapítva, hogy az alperes 2.000.000,-Ft-ot el nem érő vagyoni hátrányt okozott a felperes sértettnek a jogellenes magatartásával.

Az eljárás során kétséget kizáróan bizonyítást nyert, amit az alperes sem tagadott, hogy a X Bt. programja a felperes programját alapul véve került kifejlesztésre, lényegesen kibővítve és továbbfejlesztve a jogtulajdonos engedélye nélkül és ezzel az alperes megsértette az Szjt. rendelkezéseit.

A büntető eljárás során elkobzott bűnjeltek - floppy és merevlemezek - 2005. június 27-én megsemmisítésre kerültek.

A felperes módosított keresetében kérte az alperes kötelezését 7.381.275,-Ft vagyoni kár és ennek 2002. január 1. - a bűncselekmény elkövetésének - napjától esedékes késedelmi kamatai megfizetésére.

A felperes kereseti kérelme jogalapjául a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja, illetve 339. § (1) bekezdés rendelkezései szerinti kárfelelősségére, míg az összecszerűségét a büntető bírósági

eljárási szakban beszerzett szakértő3 igazságügyi szakértő véleményére (2004. január 17.) alapította, aki a program jogosulatlan felhasználásával okozott kár összegét 5.983.250,-Ft-ban, míg az elszenvedett vagyoni hátrány, bevételkiesése - rendszerkövetési díj - összegét 1.398.025,-Ft-ban állapította meg.

5.983.250,-Ft összegben olyan jogcímen kérte kártérítésre kötelezni az alperest, hogy a programok felhasználásáért ezt az összeget kellett volna fizetni a felperesnek.

Elvesztett partnerei a szakértő3 szakvéleményének 13. oldalán fent felsorolt Y1 , Y2 Szövetkezet , Y4 Bt. , Y3 , Y5 Kft. , Y6 Tsz. , Y8 Kft. , Y9 Rt. , Y7. Ezek közül az alperes a Y1-el, a Y3-al és a Y2 Szövetkezettel szerződött, a többi cég pedig megszüntette a felperessel a szerződéses kapcsolatot, mert az alperes azt közölte velük, hogy a felperes fizetésképtelen helyzetbe került és ő veszi át a szerződéseket.

A felperes hivatkozik kárigénye körében a büntető nyomozati eljárási szakban beszerzett szakértő1 és szakértő2 szakértők véleményére is, akik az alperes által okozott kár mértékét 5.800.000 Ft összegben határozták meg.

A felperes keresete indokául hivatkozott arra, hogy az alperes alkalmazásában állt, ahol feladatkörébe tartozott a társaság által korábban, hosszú évek alatt kifejlesztett ügyviteli, munkaügyi és bérszámfejtést végző számítógépes program karbantartása, annak folyamatos fejlesztése, valamint a változó jogszabályi környezethez történő igazítása. Ugyancsak feladatkörébe tartozott a felperessel szerződéses viszonyban álló cégekkel történő kapcsolattartás és a cégeknél alkalmazott ezen programok folyamatos felügyelete és szabályszerű működésének biztosítása.

Az alperes munkakörének ellátása során tudomására jutott információkkal súlyos mértékben visszaélt és szerződéses partnerek felé olyan tartalmú nyilatkozatokat tett, mely szerint a társaság csődbe került, ezért a programokat a továbbiakban ő, illetve az általa alapított X Bt. fogja felügyelni és a díjakat is a továbbiakban részére kell fizetni, illetve vele kell elszámolni is. Az alperes a felperessel korábban kapcsolatban álló cégekkel szerződött le, ahol a felperes tulajdonát képező szoftvert, azt kisebb lépésekben továbbfejlesztve ,alkalmazta.

Azon túl, hogy magatartásával bűncselekményt követett el, a felperesnek kárt is okozott. Egyrészt jogtalanul, szerzői jogdíj megfizetése nélkül használata a felperes programjait, másrészt megtévesztő információkkal elérte azt, hogy a partnerek nem a felperessel kötöttek szerződést, így jelentős bevételtől estek el, harmadrészt cselekményével a felperesről évek óta a partnerek körében kialakult jó képet és kedvező megítélést, üzleti hírnevet lerontotta és partnerei jelentős részével az üzleti kapcsolat is megszakadt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Ellenkérelme indokául az összegszerűség vonatkozásában arra is hivatkozott, hogy a felperes bevétele a 2001. évi mérleg alapján 2000-ben 2.401.000,-Ft, 2001. évben 2.312.000,-Ft volt. Az összegszerűség vonatkozásában ellenkérelme indokául hivatkozik szakértő3 szakértői véleményére, amely szerint a felperes által elszenvedett vagyoni hátrány összege 1.398.025,-Ft.

A felperes keresete nagyrészt alapos.

A Debreceni Ítéletábla Pf.I.20.548/2010/4. szám alatt hozott közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes felé a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok jogosulatlan felhasználásával okozott kárért.

A Debreceni Ítéltábla Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti közbenső ítéletéhez a PK 195. számú állásfoglalásban foglaltakra is figyelemmel a Pp. 229. § (1) bekezdésének megfelelően anyagi jogerő fűződik; az alperes jogerősen megállapított kárfelelőssége a megismételt eljárásban nem volt vitássá tehető, az elsőfokú bíróságnak a felperesi kárigény összegének a megalapozottságát kellett elbírálnia.

A kártérítési perben hozott közbenső ítélet a kártérítési felelősség feletti vitát végérvényesen lezárta.

A megyei bíróság számára már tény kérdés az alperes kártérítő felelőssége, az, hogy a felperes károsodása bekövetkezett, kára okozati összefüggésben áll az alperes károkozó magatartásával, továbbá, hogy az alperes a kártérítő felelőssége alól magát kimenteni nem tudta.

A megismételt eljárásban a bíróságnak a szerzői jogsértés, mint bűncselekmény polgári anyagi jogi következményeiről a kár összegszerűsége (mértéke) tekintetében kellett határoznia.

A felperes jogtulajdonos által készített számítógépes programalkotás a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. § (2) bekezdés c.) pontja és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 86. § (1) bekezdés; Alkotmány 70/G. § alapján jogvédelmet élvez.

A mű felhasználása történhet anyagi formában (többszörözés, terjesztés, kiállítás) és nem anyagi formában (nyilvános előadás, nyilvánosságához közvetítés sugárzással vagy másként, átdolgozás).

A szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés a mű rögzítése anyagi hordozón, közvetlen vagy közvetett formában bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, és egy vagy több másolat készítése a műről.

A szerző kizárólagos joga az is, hogy művét terjessze és hogy erre másnak engedélyt adjon. Terjesztés a mű eredeti példányának, vagy többszörözött példányainak hozzáférhetővé tétele a nyilvánosság számára. Ez történhet forgalomba hozatallal (a műpéldány tulajdonjogának átruházásával), bérbeadással, a műpéldányok importjával és kölcsönzésével.

A szerző kizárólagos joga az is, hogy művét átdolgozza, vagy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű minden olyan megváltoztatása, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre. Az átdolgozás során mindig figyelemmel kell lenni a szerzőnek a műve integritására vonatkozó személyhez fűződő jogára.

A fenti felhasználási jogokat a szerző közvetlenül vagy a közös jogkezelés útján gyakorolhatja.

A felhasználó a jogszerű felhasználáshoz szükséges szerzői engedélyt vagy a szerzővel közvetlenül megkötött szerződéssel, vagy a közös jogkezelő szervezeten keresztül (szerződéssel, vagy csak díjfizetés útján) szerezheti meg.

A szerzőt a mű felhasználásának engedélyezése fejében szerzői jogdíj illeti meg, amelyről a felek a felhasználási szerződésben állapodnak meg.

Jelen esetben az alperes a felperes jogosultsága alá tartozó számítógépi programok korlátlan alkalommal történő felhasználásának „jogát” jogosulatlanul, bűncselekmény útján szerezte meg.

Minél szélesebb körű a művel kapcsolatos felhasználói monopólium, annál többre kerül, ezért szerződéses kapcsolat esetén a felek által kialakított, a szerzőt megillető díjazás, a jogdíj igazodik felhasználási jog terjedelméhez (megfelelő díjazás elve).

Az objektív jogsértés, a szerzői mű jogosulatlan felhasználása esetén a szerző vagyoni igényének legalsó határa az elmaradt jogdíj, mert legalább ezzel gazdagodott, amikor nem a felhasználási szerződésen alapuló - és értelemszerűen kikötött díj fejében való - felhasználásra került sor a részéről.

Az Szjt. 16. § (4) bekezdése azt mondja ki, hogy ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek - eltérő megállapodás hiányában - a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia (arányos díjazás elve).

Az alperes által jogosulatlanul megszerzett korlátlan alkalommal történő felhasználás lehetősége miatt a felhasználáshoz kapcsolódó bevétel - az alperesi védekezéssel ellentétben - nem bír jelentőséggel, mert arányos díjazás csak az egyes felhasználási módokhoz, a felhasználás terjedelméhez mérten becsülhető.

A személyhez fűződő jogok és a szellemi alkotások joga egymást kiegészítve, olykor egymást helyettesítve gondoskodik a jogalanyok védelméről.

A jogaiban sértett fél választhat, hogy a jogvédelem melyik eszközével él, a külön jogszabály [Szjt.] biztosította jogokat érvényesíti-e, vagy a Ptk. 84. §-ban megjelölt lehetőségeket részesíti-e előnyben.

A Ptk. 87. § (1) bekezdés szerint akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik - a külön jogszabályban meghatározott védelmen kívül - a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja.

Az Szjt. 94. § (2) bekezdése szerint a szerzői jog megsértése esetén a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítés jár.

A kárigény érvényesítése körében a szabályozások között nincs különbség tekintetben, hogy az Szjt. 94. § (2) bekezdés és a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint szerzői jog megsértése esetén a szerző kártérítést a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhet.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A polgári jogunk a teljes reparáció elvét vallja, amikor a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az alperes kártérítési felelőssége fennáll, ezen belül azonban elsődleges annak a bizonyítása - amely a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a károsult kötelessége -, hogy milyen összegű kár keletkezett.

Az alperes által okozott kár összességét illetően a felperest terhelte bizonyítási kötelezettség.

A polgári perrendtartás a szabad bizonyítás elvét követi.

Ez a kötetlenség az igénybe vett bizonyítási eszközök és azok mérlegelése terén egyaránt megvalósul.

A bíróság a Pp. 4. §-a (2) bekezdése szerinti korlátok között szabadon felhasználhatja a büntetőeljárás bizonyítékait.

A büntető eljárás során keletkezett és iratismertetéssel a per anyagává tett bizonyítékok jellege a per során sem változik meg, az igazságügyi szakértői vélemény megőrzi ezen minőségét, arra a Pp. szabályait kell alkalmazni.

A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítéletének az összecszerúségre lefolytatandó bizonyítás tekintetében adott útmutatása szerint a felperesnek okozott kár az az összeg, amit az alperes által szándékolt felhasználás lehetővé tétele érdekében a felperessel kötött felhasználási szerződés esetén neki díjként fizetnie kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdésében írtak szerint.

A Debreceni Ítéltábla szerint ennek a díjnak pedig korlátlan alkalommal történő felhasználáshoz kell igazodnia függetlenül attól, hogy az alperes védekezése szerint csupán három cégnél telepítette a programokat, mert a szándéka egyértelműen a felperes jogosultsága alá tartozó programok jogosulatlan felhasználása révén tartós jövedelemszerző tevékenység folytatása volt - emiatt is minősítette a jogerős büntetőítélet a terhére rótt bűncselekményt üzletszerűen elkövetettnek -, és ezért annak nincs jelentősége, miszerint a lebukásáig hány alkalommal történt meg ténylegesen a jogosulatlan felhasználás.

E tekintetben szintén nincs relevanciája annak, hogy az alperes utóbb, már a felperessel fennállt jogviszony keretein kívül milyen fejlesztéseket hajtott végre a programokon, hiszen erre akkor is lehetősége lett volna, ha megszerzi ezen programok - nem kizárólagos és részleges - vagyoni jogait; így csak azon - alapvetően az éves kötelező bevallások miatti, azaz szükségyszerű - alperesi korszerűsítések és fejlesztések bírnak jelentőséggel, amelyeket a felperessel fennállt jogviszony keretében végzett, mivel azok vagyoni jogai az alperes részére való többletjogok biztosítása hiányában a felperest illették meg.

Amennyiben az alperes a felperessel meg kívánt volna állapotni a programok jogszerű felhasználásáról, akkor vele a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licencia-szerződést kellett volna kötnie, aminek elmaradása miatt a licencdíj az, ami kárként a felperes oldalán jelentkezik a rendszerkövetés elmaradt díja mellett

A kár összecszerúségének megítélése szakértői kompetenciába tartozó kérdése.

A bíróság által jelen polgári perben kirendelt szakértő⁴ igazságügyi, informatikai szakértő véleményében (/20. és 33. számú jegyzőkönyv /Sz/1. alatt) rögzítette, hogy a büntetőper lezárása után a bűnjelek már megsemmisítésre kerültek és szakértői véleményét kizárólag a részére átadott iratanyag tanulmányozása alapján alakíthatta ki, amely a büntető eljárás nyomozati iratai, a bírósági ítéletek és szakértői vélemények voltak.

A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2010/4. szám közbenső ítéletében osztotta a megyei bíróság azon álláspontját, hogy a bizonyítékok közül a jelen polgári perben kirekesztendő az okozott kár összegére kirendelt szakértő⁴ igazságügyi, informatikai szakértő véleménye.

A bíróság a rendelkezésére álló szakértői vélemények közötti ellentmondások feloldása érdekében a perben személyesen meghallgatta tanúként a felperes által felkért szakértő5, szakértő3t, szakértő1t (33. jegyzőkönyv), amelynek során mindegyik szakértő fenntartotta saját, írásban készített véleményét.

A bíróság ezt követően Szjt. 101. § (1) bekezdése és a 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a bíróság a jelen szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésben a szakértőtől kért szakvéleményt (9.P.21.569/2005/70.).

A megyei bíróság a szakértő feladataként határozta meg az okozott kár összege tekintetében a szakértő1 és szakértő2, szakértő3 igazságügyi informatikai szakértői vélemények közötti ellentmondás egyidejű feloldásával szakértői vélemény adását abban a kérdésben, hogy az alperes milyen mértékű kárt, tényleges vagyoni hátrányt okozott a felperesnek, mi az az összeg, amelyet a jogosult a jogszerű felhasználásért követelhetett volna (az elmaradt haszon, az Szjt. 94. § (1) e) pontban foglalt gazdagodás, a kár csökkentéséhez, illetve kiküszöböléséhez szükséges ráfordítások).

A szakértő6 iratok alapján - az okozott kár összege és a szakértői vélemények közötti ellentmondás feloldása tekintetében - 2008. március 12. napján adott SzJSZT-37/07/1. számú szakértői véleménye szerint (9.P.21.569/2005/80.) az alperes magatartásával okozati összefüggésben a felperesnek okozott vagyoni hátrány a szoftver jogosulatlan többszörözése és terjesztése, a szoftver engedély nélküli átdolgozása útján keletkezett. A Testület szakmai tapasztalata alapján - mivel a büntető eljárás során bűnjelként elkobzott floppy és merevlemezek 2005. június 27-én történt megsemmisítése miatt a szoftverek már nem álltak rendelkezésére - a szoftver ismerete hiányában a szakértő1 féle szakvéleményben foglaltakat tartotta a legmegalapozottabbnak.

A megyei bíróság a megismételt eljárásban 2.P.22.21/2010/10. számú végzésében - a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítélete útmutatása szerint - felhívta a szakértő6et szakértői véleménye kiegészítésére a kirendelésben feltett azon kérdés megválaszolatlansága miatt, hogy mi az az összeg, amelyet a jogosult a jogszerű felhasználásért követelhetett volna; mi az a jogdíj összeg a jogsértés időpontjában,

2001. év végén, amit a felperes egyedileg kifejlesztett és karbantartott számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok tekintetében felhasználási szerződés kötése esetén fizetni kellett volna az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdés szerint, ha a felhasználás kiterjed a programok átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) és a felhasználás korlátlan mértékű (számú).

A szakértő6 (2.P.22.21/2010/12.) szakértői véleményét kiegészíteni nem tudta, véleménye szerint megbecsülni sem lehet, hogy egy korlátlan felhasználást lehetővé tevő engedély ellenértékeként milyen jogdíjat kell meghatározni. Ehhez szükségesek lettek volna a tárgybeli számítógépi programalkotás eredeti és átdolgozott verziói, a felek közötti megállapodás.

A szakértő6 hangsúlyozta, hogy minden szerzői jogilag releváns rendelkezésre álló adatot mérlegelt korábbi véleménye meghozatalakor.

Ezért a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítélete alapján lefolytatott megismételt eljárásban sem sikerült tisztáznia az elsőfokú bíróságnak szakértői

bizonyítás keretében a szoftverek jogosulatlan felhasználásával a rendszerkövetés miatt elmaradt jövedelmen túl okozott további kár összegét, hogy mi az a jogdíj összeg a jogsértés időpontjában, 2001. év végén, amit a felperes egyedileg kifejlesztett és karbantartott számlázás, pénzügy, főkönyvi könyvelés, készletnyilvántartás, bér- és munkaügy programok tekintetében felhasználási szerződés kötése esetén fizetni kellett volna az Sztj. 42. §-ának (1) bekezdés szerint ha a felhasználás kiterjed a programok átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) és a felhasználás korlátlan mértékű (számú).

Ezért a bíróság azt állapította meg, hogy a bizonyítás nem vezetett eredményre a kár összegének akként történő megállapítása kérdésében, hogy a felek között az Sztj. 16. §-a (1) bekezdésének rendelkezése értelmében kötött szoftver felhasználási, a mű átdolgozására (továbbfejlesztésre) és többszörözésére (értve ezalatt a többszörözött műpéldányok terjesztését is) egyaránt kiterjedő korlátlan mértékű (számú) felhasználásra vonatkozó licenc-szerződés - az alperes részéről az Sztv. 1. § (2) bekezdés c.) pontja által szerzői jogvédelem alá helyezett számítógépes programalkotás jogszerű felhasználása - esetén a felperes milyen összegű licencdíjra (hozzáférési díj) tarthatott volna igényt a rendszerkövetés elmaradt díja mellett.

A Ptk. felelősségi rendszerének az a célja, hogy a károsultat a károsodás előtti helyzetbe hozza, károsultnak teljes vagyoni elégtételt kell kapnia a felelős személytől, a jogellenes károkozónak az általa okozott kárt - hacsak az elvárhatóság bizonyításával nem tudja magát kimenteni - a károsult részére meg kell térítenie.

Pusztán azért, mert a károsult vagyonában bekövetkezett értékcsökkenést, illetőleg az elmaradt hasznot pontosan nem lehet kiszámítani, a károsult nem kerülhet olyan helyzetbe, hogy jóvátétel nélkül maradjon, a felelős pedig ennek folytán előnyt élvezzen.

A Ptk. 359. § (1) bekezdése értelmében ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

A Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti általános kártérítés jogintézménye alkalmazására akkor kerül sor, ha a kár bekövetkezte biztos, de a mértéke bizonytalan.

Az általános kártérítés megítélésékor az összegszerűen kimutatható káron felül a károsult kártérítést kap azokért a károkért is, amelyeknek az összegszerűsége pontosan nem számítható ki.

A Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogi szabály a Pp. 206. § (3) bekezdésének eljárásjogi rendelkezésével együtt - mely szerint a bíróság a kártérítés összegét, ha szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményének mérlegelésével belátása szerint határozza meg - a bíróság mérlegelésére bizza a kár mértékének összegszerű megállapítását, ezáltal biztosítva, hogy a károsult a legteljesebb kárpótlásban részesüljön.

A két rendelkezés alkalmazásának eltérőek a feltételei; az általános kártérítésnek a károsodás mértékének bizonytalansága, az eljárásjogi mérlegelésnek pedig a bizonyítási eljárás nehézsége lehet az oka.

A Pp. 206. § alkalmazására szélesebb körben kerülhet sor, mint az általános kártérítés megítélésére. A bizonyítási lehetőségek kimerítése után még tisztázatlan tényállást a bíróság minden esetben a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján állapítja meg, de nem minden esetben kerülhet sor mérlegeléssel megállapított tényállás esetén általános kártérítés megállapítására.

Az általános kártérítés megítélésénél a bizonyítási nehézségek csak annyiban jelentősek, amennyiben azok a kár mértéke tekintetében jelentkeznek. Annak megállapításához, hogy a kár mértéke pontosan nem számítható ki, szükséges, hogy a bíróság előzetesen minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást lefolytasson a kár felderítése végett.

Jelen perben a kár összezszerúsége tekintetében a bizonyítási nehézség abból adódott, hogy a tárgybeli számítógépi programalkotás eredeti és átdolgozott verziói bűnjelként büntető eljárás során történt megsemmisítésük miatt nem állt a polgári bíróság rendelkezésére, s a jogsértés elkövetési módja, a bűncselekménnyel történő jogosulatlan használat miatt pedig értelemszerűen nincs felek közötti megállapodás sem.

Így jelen esetben csak a büntető eljárásban a lefoglalt programok alapján végzett szakértői vizsgálat alapján adott szakértői vélemények álltak a bíróság rendelkezésére, amelyek a kár összezszerúsége tekintetében csak a bírói mérlegelés szempontjaként szolgálhattak a büntető eljárásbeli szakértői bizonyítás eltérő iránya miatt.

A megyei bíróság a szakértő6 véleménye alapján a szoftverek jogosulatlan felhasználásával a rendszerkövetés miatt elmaradt jövedelmen túl okozott további kár, mint általános kár összezszerúsége tekintetében a büntető nyomozati eljárási szakban beszerzett szakértő1 és szakértő2 igazságügyi szakértő véleményét fogadta el ítélezése alapjául.

A szakértő1 szakvélemény a vizsgált programokat részletezve, azok 5.800.000 Ft értékének meghatározását részletesen indokolja, míg a szakértő3 vélemény az értéket meg nem nevezett nyilatkozatra utalással rögzíti és kellően alá nem támasztotta - az Ítélet tábla közbenő ítéletében kifejtett álláspontja szerint is elfogadhatatlanul - a fejlesztési költséget értékeli.

A megyei bíróság a szakértő6 véleménye alapján a rendszerkövetés miatt elmaradt jövedelem, mint okozott további kár összezszerúsége tekintetében is a büntető nyomozati eljárási szakban beszerzett szakértő1 és szakértő2 igazságügyi szakértő véleményét fogadta el ítélezése alapjául a szakértő6 véleményén túl arra tekintettel, hogy szakértő3 igazságügyi szakértő véleménye a rendszerkövetési díjat több tétel esetén felperesi nyilatkozat alapján, míg a szakértő1 szakvélemény a felperes által kötött írásbeli szerződések, illetve azok hiányában a leszámított munka alapján határozta meg.

A bíróság a szakértő1 szakvélemény szerinti rendszerkövetési díjat kárösszegként csak a Y1 (448.800 Ft), a Y2 Szövetkezet (81.600 Ft), Y3 (43.000 Ft) tekintetében fogadta el 572.000 Ft értékben, mert ez esetben állapítható meg, hogy alperes a jogosulatlanul megszerzett felperesi programokat e cégeknél felhasználta, míg a többi - a felperessel a szerződéses kapcsolatot megszüntető - cég esetén nincs adat arra vonatkozóan, hogy a szerződés megszűnése az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben történt volna.

A bíróság a fent kifejtettek szerint kötelezte az alperest a szoftverek jogosulatlan felhasználásával okozott Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti 5.800.000 Ft általános és a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerinti elmaradt jövedelemként 572.000 Ft elmaradt

rendszerkövetési díj, összesen 6.372.600,- Ft kár megfizetésére és a keresetet ezt meghaladóan elutasította.

A Ptk. 301. § (1) bekezdés szerint pénztartozás esetében a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes.

A kár összege után a Ptk. 360. § (1) bekezdés szerint fizetendő késedelmi kamat mértékét a bíróság a Ptk. 301. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti mértékű kamat időközbeni változásának figyelembevételével állapította meg.

Az ügy az illetékről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 62. § (1) bekezdés c) és f) pontja értelmében tárgyi illeték-feljegyzési jogos.

A feljegyzett kereseti illeték összege az Itv. 39. §-ának (1), illetve 42. §-ának (1) bekezdése a) pontja alapján 442.878 Ft a felperes által követelt 7.381.275,-Ft kártérítési összeg, mint pertárgyérték után. A költségmentes alperes fellebbezésével a Debreceni Ítéltábla előtti (Pf.I.20.548/2010.) eljárásban 382.400 Ft fellebbezési eljárási illeték merült fel.

A felperest ért kár összegét túlnyomó részében a bíróság a fent kifejtettek szerint a Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogi és a Pp. 206. § (3) bekezdésének eljárásjogi szabályai szerint mérlegeléssel határozta meg.

Az Itv. 62. § (2) bekezdése szerint a bűncselekményből származó kár megtérítése iránti perek esetén, ha az összecszerűség megállapítása a bíróság mérlegelésétől függ és a kereset nem volt nyilvánvalóan eltúlzott, részleges pervesztesség esetén a bíróság a fél illetékfizetésre való kötelezését mellőzheti.

A bíróság a meg nem fizetett illeték felől ennek és a Pp. 81. § (1) bekezdés szerint a pernyertesség arányának figyelembevételével akként határozott, hogy a feljegyzett kereseti illetéket részben 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése szerint az alperes költségmentessége folytán, részben a felperes Itv. 62. § (2) bekezdése szerinti mentesítése folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

A Pp. 81. § (1) bekezdés értelmében részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz, míg a (2) bekezdése szerint ha a per kártérítésre irányul, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

A felperes pernyertességének aránya (7.381.275,-Ft / 6.372.600,- Ft) 86 %, az alperes e pervesztessége arányában viseli a Pp. 78. § (1) és a 81. § (1)-(2) bekezdés szerint a felperes ügyvédi képvisellettől és szakértői költségelőlegezéssel összefüggésben felmerült, a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltségét.

A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.548/2010/4. számú közbenső ítéletében a fellebbezési eljárási költségét 100.000 Ft-ban állapította meg.

A polgári eljárásban a pernyertes felet képviselő ügyvéd munkadíjának és készkiadásának megállapítása során alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi

költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése a) pontja szerint polgári perben, az elsőfokú bírósági eljárásban az ügyvéd munkadíjának a pervesztes felet terhelő összege 10 millió Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, míg a (4) bekezdés szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban a munkadíj a peres eljárásban megállapítható munkadíj legfeljebb 50 %-a, és a 4/A. §-a szerint az ezt terhelő áfa.

Ennek megfelelően 6.372.600,- Ft marasztalási összeg arányában a bíróság a felperest képviselő ügyvéd pervesztes alperest terhelő munkadíját a bíróság az elsőfokú bírósági eljárásban - kerekítve - 318.000 Ft, a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban 156.000 Ft, mindösszesen 474.000 Ft összegben állapította meg, azt bruttó, áfát is tartalmazó összegnek tekintve, mérlegelve a perben kifejtett ügyvédi tevékenységet is.

A szakértői bizonyítás során a felperes előlegezett 463.000,- Ft költség alperest terhelő 86 %-a - kerekítve - 398.000 Ft.

A fentiek szerint az alperes a felperesnek (474.000 Ft + 398.000 Ft + 100.000 Ft) 972.000 Ft perköltséget köteles megfizetni.

Nyíregyháza, 2011. május 30. napján.

Dr. Kocsis Ottília

sk. bíró